

Navn: Vivi Vold

Vejleder: Morten Meldgaard

Bivejleder: Aviaja Lyberth Hauptmann

Afdeling: Kultur- og samfundshistorie – Kandidat

Specialetitel:

*Belysning af muligheder og udfordringer i krydsfeltet mellem forskning
om Grønland og det grønlandske samfund*

– refleksion og analyse af det visuelle materiale

From where we view the world

produceret af Vivi Vold

Dedikation og taksigelse	3
Introduktion	4
Kapitel 1 – Tilgang til specialet	9
Refleksionspapirets opsætning	10
Problemformulering	10
Afgrænsning	11
Metode	12
Begrebsafklaring	13
Kritik af reflektionspapiret	13
Kapitel 2 – Visuelt materiale - <i>From where we view the world</i>	15
Introduktion til filmen	15
Filmens proces	15
Filmens disposition	16
Scener	18
Start	18
Forklaring	19
Optrapning	20
Klimaks	25
Nedtrapning	27
Delkonklusion	38
Kapitel 3 – Decolonization af viden	39
Viden	40
Magt	44
Videnssystemer	44
Indigenous Knowledge	47
Indigenous Knowledge system	48
Sila og Inua	50
Spiritualitet	51
Decolonization af viden og forskning	53
Eurocentrisme og Epistemologi	54
Kapitel 4	55
Konklusion	55
Kilder	60
Artikler	62

Dedikation og taksigelse

*Dette speciale er dedikeret til min Anaana, som jeg mistede under kandidatuddannelsen, hun har om end mest af alt, lært mig om **stilheden** og kraften i det. Må hun mærke og opleve dette færdige produkt fra åndernes verden.*

Tak for at støtte mig igennem ånden Anaana.

Jeg vil først og fremmest takke Aviaja Lyberth Hauptmann, som igennem hele denne rejse, har troet urokkeligt på mig. Tak fordi du har rummet, støttet og anerkendt hele mig – tak for at have set og oplevet mig som et ligeværdigt menneske, du har inspireret mig til at gøre det du har givet. Jeg vil også takke min mentor og coach, Jytte Dalgaard – tak fordi du altid har troet på at jeg har alt det der skal til, selv i mine dybeste tvivl, så har du altid været der og givet mig redskaber til at gøre det der skal til. Jeg vil også takke min familie og især søskende for at være der for mig og mine børn, under eksamener og pressede tider. Og tak til mine børn, Liam og Norah, for at finde sig i mig under eksamenspres og specialepres – håber i en dag vil forstå og mærke meningen – jeg elsker jer og er stolte af jer præcis som i er.

Jeg vil ikke mindst takke alle der har deltaget i filmen, alle forskere og alle studerende. Tak til Kakaaraq Enoksen Simonsen og hendes far Henrik Enoksen fra Narsarmijit. Jeg vil takke fangerne fra Tasiilaq og Ittoqqortoormiit Åge, Tobias, Frede, Josef - specielt tak til Vittunnguaq fra Qoornoq. Tak til Karina Møller for din åndelighed og utrolige værdifulde visdom, din væren og energi har healet sider af mig igennem denne proces som er ubeskrivelige.

Jeg vil også takke Berda Larsen og Ilannguaq Petrussen for at filme og støtte mig i det vigtige tekniske del. Tusind tak til Morten Meldgaard for at tro på mit projekt, været min vejleder og støttet mig.

Jeg vil til sidst også dedikere denne til alle kommende studerende her i Grønland som ønsker at formidle på en anderledes og en måde der giver mening. Må denne inspirere og give et rum til at tro på, at forskning er et rum for mangfoldig kreation – på en healende og skabende måde.

Må vores åndelige og traditionelle viden blomstre til alle og for alle – Inuit viden er visdom som skal mærkes i stilheden, udformet af vores forfædre igennem det usete.

Introduktion

Dette reflektionspapir er en refleksion og analyse af den tilhørende empiri, filmen *From **where we view the world***. Læseren bedes se det visuelle materiale før man læser dette, som er et produkt-speciale.

Produkt-materialet er en kortfilm på 40 min *From **where we view the world*** – filmen er uploadet i min YouTube-kanal (Vivi Vold) og kan ses af alle.

When we write about decolonization, we are not offering it as a metaphor; it is not an approximation of other experiences of oppression. Decolonization is not a swappable term for other things we want to do to improve our societies and schools. Decolonization doesn't have a synonym. – (K. Wayne Yang & Eve Tuck 2012)

Decolonization er en process som sker i en helhed på alle områder i et tidligere koloniseret land, en nødvendighed for at heale som et oprindeligt folk - lige fra mental afkolonisering og til forskning. Og det er det sidste som er fokus på i dette reflektionspapir. Den historiske imperialisme igennem tiden, samt kolonihistorien har dannet meget af rammerne for vor tids forskning, og dette har sat sine til tider utydelige konsekvenser imod oprindeligt folk, herunder Inuit, som jeg vil forsøge at tydeliggøre i denne reflektionspapir.

Linda Tuhiwai Smith understreger, at måden hvorpå imperialismen og kolonialismen dominerer måden vi forsker på, stadig påvirker de rammer forskningen er sat under (Smith 1999). Det mere og mere modernistiske samfund vi har i dag, er et resultat af liberalismen og individualistiske metoder, hvor individualiseringen i samfundet samt en større fokus på økonomiske interesse, har været med til at forme forskningen, som den er i dag.

En større individualisering samt kapitalisering af stort set alt, betød at der var en større interesse i disse – det betød også man yderligere fjernede sig fra naturen. Her er der ikke tale om naturloven som Hobbes teoretisere (Thyssen 2012). Men naturen som generel betegnelse af det naturlige.

Det betyder også at der blev taget 'nye' metoder i brug, herunder begynder man at 'opdage' nye lande. 'Opdagelserne' blev gjort af personer, som typisk kaldes eventyrer og senere antropologer samt etnologer. Man 'opdager' andre end den vestlige civilisation, og det danner nye metoder og teorier hvor man opdager oprindelige folk præcis som blomster og dyr. Det betyder også der bliver rangordnet samt hierarkisk sat system over oprindeligt folkeslag, hvilke af dem der er 'mest' civiliseret og dermed også nærmere det rationaliserede menneske – som nu var den vestlige europæiske lande var domineret af.

Denne nye måde at organisere viden på er en dominerende faktor for den måde forskningen er blevet formet (Smith 1999).

Siden anden verdenskrig sluttede og man i verden besluttede at samarbejde på tværs af nationer om at fremme fred og venligsindede nationer, er begrebet *decolonization*, eller afkolonisering, kommet frem (United Nations n.d.)

At man dengang skabte Forenede Nationer, med det formål at man ikke ønskede at en krig som anden verdenskrig skulle gentage sig igen, og af den bekymring ønskede at fremme frihed og retten til selvbestemmelse, både som person og landene imellem (United Nations n.d.)

I det arbejde, påbegyndte de store imperialistiske lande og tidligere kolonimagter som Frankrig, Tidligere kolonimagter satte gang i at arbejde med afkolonisering – etablere en egentlig proces for at afkolonisere deres kolonier. (United Nations n.d.)

Det betød blandt andet at lande som Danmark var en af de første til at tilslutte sig FN og dermed også FN-pagten som blandt andet indeholder fredsfremmende tiltag og rettighed arbejde. (United Nations n.d.)

Ordet afkolonisering eller *decolonization*, bliver brugt i den afkoloniseringsproces der er i forhold til FN, dog sidenhen i mange andre sammenhænge.

Sidenhen er Grønland kommet i den danske grundlov i 1953, som et direkte resultat af at Danmark blev en del af FN og dermed også FN-pagten.

Grønland blev en integreret del af den danske lov og grønlændere var nu danske statsborgere. Det i sig selv var et forsøg på at have en ligestilling til at vi grønlændere kunne have samme adgang og rettigheder som danskere har. Det betød at, selvom hensigten var at opretholde og respektere de forskellige ikke-selvstyrede landes kultur, så blev den danske kultur den der satte rammen og retsmæssigt ført ind i en anden kultur, nemlig den grønlandske kultur og identitet (K. G. Hansen 2017).

Det betød også at Danmark i virkeligheden havde et syn udefra, som en kolonimagt, som danskerne meget lidt brød sig om. Dette gjorde man alt for at bryde, og dermed også gjorde Grønland til en del af grundloven, en amt af Danmark (K. G. Hansen 2017).

Juridisk og strukturmæssigt bliver rigsfællesskabet dannet, en formelt set én nation af tre lande, nemlig Danmark, Grønland og Færøerne.

Igennem årene har FN sat fokus på at, oprindelig folkeslag har ret til have deres unikke kultur beskyttet(FN 2007). Det har vist sig igennem tiden, at der er et behov for beskyttelse igennem FN, efter imperialismen samt kolonialisme har påvirket de oprindelige folkeslag og derved blevet sårbare grupper efter konsekvenserne af den enorme ændring som industrialisering, modernisering og kapitalisering har medført (Smith 1999). Som dermed også har negativt påvirket de natur- og økosystemer oprindelige folkeslag afhænger af, men også bevarer og opretholder på en holdbar og bæredygtig måde.

Kolonimagternes ødelæggelse vises ved at oprindelig folks kulturer og traditioner herunder vidensformer, blev mere eller mindre assimileret eller på andre måder undertrykt (Smith 1999).

I den nyere tid er der sket en revitalisering af det undertrykte under kolonitiden.

Den grønlandske kontekst vises tydeligt i fx traditionelle inuit tatoveringer blomstrer op i de senere år her i Grønland, men også resten af Inuit i Alaska og Canada har samme tendens.

Mens ordet afkolonisering eller decolonization, er blevet mere eller mindre et ord som for mange er et noget man forbinder med fortiden og endda et nutidigt belastende ord i medier og samfundet blandt borgere. Så har det alligevel udfoldet sig i form af bevægelser, revolutioner og reformer. Som fx SUME filmen som er skabt og instrueret af Inuk Silis Høegh (Høegh 2014). Filmen skildrer den revolution der blev skabt i 70'erne her i Grønland, der handler om at bryde ud af den undertrykkelse Grønland var i, og den skabte lyrik og bevægelse i samfundet som aldrig før. Og

noget som var nyt, var at der kom en rebelsk fandenivoldskhed som ikke var en vane i en ellers grønlandsk skrøne om at vi grønlandere er så ydmyge og imødekommende fra (Ole and Ole 2011). I den akademiske verden er begrebet afkolonisering og decolonization i forhold til FN, et velkendt ord (se f.eks. teorier fra Linda Tuhiwai Smith, Frantz Fanon, Marie Battiste m.fl.) og ordet i sig selv er første gang brugt af Moritz Julius Bonn efter han beskrev flere tidligere koloniserede lande havde opnået selvstyre.¹

Et ord i den sammenhæng, som giver god mening og har en betydning af blandt andet retten til selvbestemmelse i alle henseender. Kigger vi på de nyere tids forståelse af begrebet, i forhold til det grønlandske samfund, virker det som om begrebet er et belastende ord som typisk forbindes med fortiden og manglende evne til at komme videre ud af kolonialismen. Den til tider forbindes med offerrollementalitet (Rosing 2017).

Realiteten af begrebet afkolonisering er en hel anden end det dens oprindelige intention er skabt ud fra. Det vises i sommermånederne i 2020, hvor den globale bevægelse Black Lives Matter er et resultat af den mangeårige undertrykkelse af sorte i USA. Det er et oprør mod den amerikanske systematiske og systemiske racisme, en struktur som er opretholdt i deres systemer igennem generationer i deres eget land ².

Bægret flød over, da den George Floyd blev dræbt af Minneapolis politi, en brutalitet som var blevet en norm i et land fyldt med ulighed og undertrykkelse af sorte.

En bevægelse som er den Amerikanske nyere tids histories nok største bevægelse. Dette bekræftes af North Carolina University's associate professor Neal Caren (Larry, Quoc Trung, and Jugal K 2020), med en kvantitative undersøgelse af tallene på deltagere af demonstrationer rundt omkring i USA. Dette resulterede i at verden omkring mærkede den enorme bølge.

Målet var at gøre op med uretfærdigheder og undertrykkelse, og gjorde oprør mod kolonimagternes tidligere ikoner. Som følge af dette blev statuer, som symboliserede kolonimagt og undertrykkelse, fjernet³.

Det startede i Bristol, England, hvor statuen af den tidligere slavehandler Edward Colston blev væltet under en demonstration og smidt i havet⁴.

---

¹ <https://theconversation.com/explainer-what-is-decolonisation-131455>

² <https://action.nationalhumanitiescenter.org/addressing-structural-racism-in-the-academy/>

³ <https://thegeopolitics.com/the-global-impact-of-the-black-lives-matter-movement/>

⁴ <https://thegeopolitics.com/the-global-impact-of-the-black-lives-matter-movement/>

Det resulterede i at kort tid efter, blev en række tidligere ikoniske statuer, som symboliserede undertrykkelse samt racisme, rundt omkring i Europa samt resten af verden brændt, savet over, væltet, smidt i vandet eller slæbt væk.

Den massive bevægelse nåede omkring i hele verden, også Grønland. Dog ramte den på en mindre dramatisk måde end de andre lande.

Den blev manifisteret i form af at statuen i Nuuk, af missionæren Hans Egede, blev d. 21. juni 2020 overmalet, knap nogle uger efter bevægelsen i USA rystede hele verden. Datoen er den dag Grønland har nationaldag, en dag som normalt hyldes i ro og samlet som folk.

Læser man online nyhedsmedier og sociale medier i den periode fra d. 21. juni 2020 – og frem igennem hele sommeren, er der en heftig debat online i Grønland.⁵

Hans Egede som dengang ankom for at kristne det det hedenske Grønland, faldt til først i Håbets ø, dernæst Godthåb som han valgte at navngive Nuuk dengang. (Frandsen et al. 2017)

Koblingen mellem statuer som symboliserer kolonisation, og en tid som handler om undertrykkelse og racisme, blev nu også en realitet i Grønland.

Dog var det ikke første gang statuen har fået en overmaling, men det var første gang der var konkret skrevet 'Decolonize' med symboler fra Inuit tatoveringer på statuen.

Nationaldagen blev hurtig en start på skarpe stridigheder i befolkningen, med harske og skarpe meninger. Det blev pludselig tydeligt for en kultur- og samfundshistorie studerende med blandt andet fag om Decolonization, hvordan følgerne af koloniseringen blev genkendelige i samfundet.

Flere i samfundet mener, vi er kommet ud af koloniseringen, og ovenikøbet forskere som har undervist i Grønland, om at det var et historisk falsum, at Grønland overhovedet var en koloni⁶.

Så blev det dog endnu tydeligere omkring de teorier som jeg kommer ind i dette reflektionspapir, omkring *lateral violence* (Australian Human rights commission 2011)⁷ i samfundet, er en direkte konsekvens af kolonialismen.

Lateral Violence viste sig i form af harske meninger især i sociale medier og online nyhedsaviser specielt sommer 2020 i Sermitsiaq.ag og KNR's egne hjemmesider samt sociale medier.

---

⁵ <https://sermitsiaq.ag/node/222413>

⁶ <https://knr.gl/da/radio/er-kolonitiden-et-historisk-falsum-15092015>

⁷ <https://humanrights.gov.au/our-work/chapter-2-lateral-violence-aboriginal-and-torres-strait-islander-communities-social>

Det er især Freire's teori om de undertryktes tendens til selv at undertrykke i forskellige former og niveauer som blev tydelige (Freire 1970).

Den vestlige eurocentriske videnskab betyder også at man gik mere og mere væk fra andre former for viden, og anvendelse af viden i de forskellige kulturer og systemer.

Jo mere der skulle bevises i de bestemte vestlige kategoriseringer indenfor videnskaben, jo mindre gav man plads til at der også fandtes andre videnssystemer – og jo mere universelt blev den vestlige eurocentriske videnskab. (Smith 1999)

Betyder dette helt konkret, at Indigenous knowledge som vi kender i dag, selvom den term egentlig også er defineret af den vestlige akademiske videnskab, ikke er opfattet som lige så værdifuld eller er anerkendt som videnskab?

Med dette ønsker jeg læseren god læsning, med håb om at man har disse emner i mente; at Imperialismen og kolonialismen også været med til at forme og danne nutidige systemer, herunder uddannelse og forskning. God læsning.

Kapitel 1 – Tilgang til specialet

I dette kapitel vil jeg komme ind på processen omkring specialevalg samt valg af metode.

Først vil jeg komme ind på problemformuleringen, hvilke overvejelser der har været omkring problemet. Herunder kommer jeg ind i den afgrænsning, der har været nødvendigt for at kunne konkretisere og finde det område jeg har fokuseret på.

Jeg kommer derefter ind på selve reflektionspapirets opsætning og disposition.

Det vigtigste i dette kapitel er forklaringen på metoden omkring specialet, hvilke overvejelser der har været, hvilke processer der er kørt.

Herunder hvad omfavner hele reflektionspapirets form og endelige udtryk. Beskrivelse af den metodiske gennemførelse som er anderledes end den typiske studieordning med 70-100 sider.

Hvilke overvejelser jeg har haft, samt de endelige beslutninger, afgrænsninger og vurdering.

Refleksionspapirets opsætning

Dispositionen er opbygget efter at have overvejet min kreative måde at omfavne det visuelle materiale på. Det er skabt via en stor intuitiv proces, hvor jeg egentlig ikke rigtig vidste hvad der var hvad og hvorfor.

'Hvorfor' kom altid bagefter, men trangen til at bare gøre det, fordi det var det min intuition fortalte mig, førte hele denne proces, fra start til slut.

Dette betød at jeg mange gange ikke anede hvorfor jeg filmede som jeg gjorde, men senere hen i processen kunne se hvad og hvor klippene skulle bruges henne.

Den inspiration uddyber jeg senere i reflektionspapiret, det er den inspiration jeg har fået til selve opsætningen af dispositionen også.

Jeg kunne ikke se for mig hvordan en opsætning på 45 sider skulle se ud – som egentlig skulle udmøntes på baggrund af det visuelle materiale. Samtidig var det for kort til en egentlig kandidat speciale men lidt for lang til en bachelor opgave som det egentlig heller ikke skulle udformes omkring.

Dette betød at jeg følte mig udfordret i forhold til hvilke retningslinjer og hvilke rammer specialet egentlig skulle formes ud fra.

Selvom vi nu er trænet til at lave empiriske, videnskabelige opgaveopsætninger – er denne opgave en svær opgave for mig, men en vigtig opgave.

Problemformulering

Selve specialetitlen kaldes

- Belysning af muligheder og udfordringer i krydsfeltet mellem forskning om Grønland og det grønlandske samfund

Udpenslingen af problemet er ret bred i selve problemformuleringen – det er også derfor der er brug for en nærmere definering af det.

En udfordring som hjemmehørende studerende og med et ønske om at ville kunne forske i fremtiden, er at se at andre forskere, der kommer hertil Grønland, ikke har de samme indsigter i og forståelse for den grønlandske kultur.

En udfordring som betyder, at jeg har mødt flere som havde svært ved at se det som en herfra kan se i forhold til kulturforskelle i forskningen. Derudover ser jeg potentiale i den måde Indigenous Knowledge kan være med til at bidrage i Inuit kulturen og gå ud fra vores egen kultur. De muligheder der ligger i vores egen kulturs måder og metoder indeholder potentialer i at kunne anvende disse i forskning. Dette også hvordan man opretholdt viden, videregav viden og anvendte viden og stadig gør. Hvordan kan vi som samfund blive bedre til både at anvende denne viden. Derudover vil jeg belyse den kløft der er mellem videnssystemerne omkring forskningen i Grønland, herunder kløften mellem den kontemporære videnskab og Indigenous Knowledge. Formålet er at ikke kritisere alle forskere og alt forskning - formålet er at illustrere et eksisterende problem uanset felt, som mere eller i mindre grad er til stede og bidrager til problematikken.

Afgrænsning

Før jeg valgte at anvende den visuelle metode til at fremføre mit speciale, havde jeg valgt at fokusere på kulturarven '*Kipparsimaarneaq*' – som er en sydgrønlandsk fangstkultur.

Kipparsimaarneaq er en sydgrønlandsk fangertradition, hvor hele familien tog ud på forskellige øer udenfor Narsarmijit og syd for Nanortalik ved Kap Farvel i det sydligste punkt i Grønland.

Det foregik om foråret, typisk sæson er starten af Maj og ca en måned frem, mere eller mindre alt efter fangst og vejr. Primære formål er at fange de sæler der kommer langs kysten fra Nordøstgrønland som var sæson for det i denne periode om året (K. Hansen 1971).

Der opholder familier sig, i en lille hytte, typisk tog manden ud og fangede klapmyds og kvinderne samt børnene hjalp til med at klargøre til vinterforråd (Nielsen 1995)

Der er flere ting som er vigtige ved *Kipparsimaarneaq*, og disse aspekter sammenfatter flere ting som var nødt til at blive simplificeret hvis jeg skulle benytte udelukkende skriftform.

Jeg startede egentlig mine specialeundersøgelser med fokus på interviews af personer som enten stadig tog ud og '*Kipparsimaarlutik*' eller andre som før i tiden enten i deres barndom tog ud med deres familie.

Det der er unikt ved dette, er at ikke kun mændene tog afsted – det er hele familien der tager ud og skal være med til at tage ansvar for vinterforråd.

Det handlede ikke kun om at tage ud og tage på fangst eller at typisk konerne skal klargøre fangsten med børnene – men om hele det der sker når børnene og hele familien tager ud.

Det skabte en mere overordnet interesse for at finde ud af hvilke dynamikker der sker når man gerne vil indsamle viden om lokalsamfundet. (Nielsen 1995)

Min afgrænsning blev tydeligere da jeg besluttede at jeg ville lave visuelt materiale.

Det blev dog også tydeligt, at de enorme mængdeteorier om Indigenous Knowledge fra den akademiske verden, gjorde at jeg måtte vælge med omhu.

Jeg valgte at afgrænse det til rammen om viden, den konceptualiserede del af viden.

Den del som handler om hvordan den kontemporære videnskab har forhindret, skabt kløfter imellem og gjort det svært for andre videnssystemer at få den plads de har, ikke kun ret til, men behov for.

Og deri kommer vores egen definition af hvad viden er, som et folk. Vores perspektiver af hvordan videnskab og Indigenous Knowledge bør have mere plads. En afkoloniseret version af vores viden, og en egentlig decolonization af vores viden.

For at kunne gøre det har jeg valgt at fokusere på Linda Tuhiwai Smith (årstal for litteraturen), som er moderen i forhold til at afkolonisere viden. Hun har afmonteret og på en sammenhængende måde forklaret hvad koloniseringen samt Imperialismen har gjort, ikke kun mod vores folk men med forskningen generelt.

Metode

Da jeg arbejder ud fra visuelt materiale, har jeg valgt nedenstående metoder til brug i mit speciale. Herunder har jeg brugt Kulturanalyse (Hastrup, Rubow, and Tjørnhøj-Thomsen 2011) som grundlæggende ramme m.h.t. det visuelle materiale.

Deri fortælles blandt andet at det kan være en nødvendighed at man på en eller anden måde kategoriserer de forskellige informationer man analyserer ved et visuelt materiale.

Som en del af dette forløb har jeg selv fundet en måde at kategorisere mine informationer og formidle disse i en ramme som giver mening.

Til min analyse del har jeg taget inspiration fra antropologisk metode. Greenland Science Week var mit antropologiske felt og det er de data, jeg filmede der, jeg analyserer nærmere i dette speciale.

Begrebsafklaring

Der er en del begreber, som jeg anvender og har valgt at bruge af både fællesforståelses årsager men især fordi der ikke er et begreb som oprindelige folk selv har fået lov at udarbejde omkring dem selv, og derfor er det lidt ligegyldig i virkeligheden hvad vi kalder oprindelig folks viden. Mens det er vigtigt for videnskaben at kunne kategorisere og i virkeligheden sætte tingene i bestemte kasser.

Dette er fx. begrebet Indigenous Knowledge som egentlig er et ret bredt begreb, og kan anvendes i forbindelse med oprindeligt folk i andre lande, det kunne fx. være om Maori i Aotearoa, eller Natives i USA eller Inuit i Arktis. Derfor anvender jeg som generelt begreb 'Indigenous Knowledge' når jeg refererer til viden fra de fangere og lokale fra Grønland der har deltaget i mit visuelle materiale. Og det er for at simplificere forståelse af begrebet, samtidig med at anerkende, at det ikke er den officielle term og begreb som lokale og fangere selv har fået lov til at definere, selvom man ifølge Indigenous People's rights , har ret til dette. (Oldham and Frank 2008). Jeg kommer ind på dette senere i kapitel 3.

Jeg bruger begrebet *decolonization* eller *afkolonisering* – som er begrebet indenfor forskningen, et begreb som anvendes til at understrege både konsekvenser og løsninger efter en kolonisering af et land, og som i en eller anden grad har startet en egentlig fokus på de konsekvenser en kolonisering har bragt med sig – herunder i forhold til forskningen. (Smith 1999)

Jeg bruger begreberne *Kontemporær videnskab/forskning* for at understrege den nuværende videnskab og forskning er her i Grønland.

Kritik af refleksionspapiret

Jeg vil afslutningsvist i kapitlet nævne her, at hele formålet med et noget anderledes speciale end det 'traditionelle' – var at kunne inddrage andre måder og metoder til at kunne udtrykke og formidle viden på, jeg kommer under afsnittet af refleksionen af det visuelle materiale ind på hvordan jeg har udtrykt mig.

Jeg har altid kunne se tingene på billeder og sammenhænge af teorier på mere end billeder. Det er herunder ikke tale om grafer og andet lignende, men af visuelle billeder af hvordan tingene hænger sammen. Jeg har igennem hele mit studie kunne se sammenhænge mellem teori og det

samfund, der leves i. Jeg har kunne se problematikker, som har været svært at kunne udtrykke udelukkende på skrift.

Jeg kommer ind på dette i refleksionspapiret ved problemet med forskningens ensidige fokus af viden – og metoder samt teori. Herunder at imperialismen fra Europa samt kolonisering af oprindeligt folkeslag, har gjort, at retningen af videnskaben ikke har haft ret meget plads til andre videnssystemer, herunder Indigenous Knowledge.

Kapitel 2 – Visuelt materiale - *From where we view the world*

Introduktion til filmen

Under udarbejdelsen af hvilke visuelle materialer der skulle bruges igennem dette speciale, var, som meget af alt det jeg har valgt, noget som jeg har udført intuitivt.

Processen var i starten uklar og utydelig omkring hvad jeg egentlig ville, og hvor jeg skulle hen med det. Mit valg om at følge den indre stemme, som netop sagde jeg skulle vælge at filme, fulgte jeg ubetinget. Det var dog ikke uden tvivl og udfordringer.

Det krævede noget refleksion, samtaler med min vejleder og sparring med forskellige medstuderende.

Både efter at have overvejet at lave det på flere forskellige måder, enten ved podcast eller ved VLOG, blev det i sidste ende en beslutning om at vil lave visuelt materiale.

Jeg besluttede i sidste ende at lave visuelt materiale, efter en god sparring med min vejleder blev vi enige om at jeg kunne filme den første Greenland Science Week i december 2019 her i Nuuk.

Det var netop en hel del scenerier som havde med Indigenous Knowledge i form af, at man under den uge gerne vil inddrage den grønlandske befolkning på tværs af de forskellige områder. Det betød fokuset var på den grønlandske befolkning, det grønlandske erhverv og forskningen i og om Grønland, og hvordan de kunne bidrage til hinanden.

Det spørgsmål rummede meget omkring det, jeg mener er vigtig i vores samfund og det jeg gerne vil sætte fokus på i mit speciale.

Filmens proces

Jeg startede filmningen af Grønlands første Science Week, som foregik i december 2019.

Inden da, kontaktede jeg Filmiliortarfik Nuuk og spærrede med dem omkring hvad jeg kunne gøre. Jeg fandt så ud af jeg kunne låne deres professionelle udstyr, så længe jeg havde nogen som kunne sørge for det. Det betød at jeg sørgede selv for folk til at filme de dage, og instruerede alle optagelser.

Der var mange timers optagelser, men masser af gode optagelser – det betød også at jeg måtte bruge mange timer på at gennemse optagelserne, mange af dem var ikke præcis som jeg ønskede de skulle være, men det var sådan det skulle være, fik jeg under specialeprocessen den indsigt.

Under optagelserne var det ikke mig selv som filmede, men fik som skrevet andre til dette. Det betød også, at der var nogle scener som jeg ønskede at filme lidt længere tid eller at der var situationer som egentlig var utrolig gode, men ikke fik med.

Jeg aftalte ellers med Filmiløberne og nogle af deres medarbejdere, at vedkommende kunne hjælpe mig frivilligt med at klippe den sammen. Da jeg ikke havde erfaring eller noget kendskab til dette, så ville de med deres kunnen hjælpe mig med dette.

Jeg brugte lang tid på at finde en egentlig disposition og så igennem alle klippene for at se på hvad det egentlig er jeg ville sige og vise.

Jeg fik også sparring med andre studerende som også havde arbejdet lidt med visuelt materiale.

Det betød også at jeg indså, at jeg slet ikke ville kunne finde en disposition fra andre.

Dette reflekterede jeg især over gennem med en snak med en, og jeg prøvede at få sparring med en som havde erfaringer med visuelt materiale. Det gjorde at jeg blev tydelig om min egen ramme.

Jeg kunne igen efter at følge min intuition, mærke og se, hvor jeg ville hen med filmen.

Længere nede forklarer jeg den indsigt jeg fik mht. dispositionen af selve klippene og hvordan jeg sammensatte den.

Eftersom Corona blev til virkelighed, så nåede jeg ikke at få den hjælp jeg egentlig havde brug for.

Som derfor endte med at jeg selv startede på at redigere, selv begyndte at undersøge hvad der skal til og selv startede med at lave klippingen, sammensætningen samt ordne lyd, alt det der skulle til for at skabe den film.

Min uddannelse som multimediedesigner hjalp mig igennem, da jeg havde kendskab til lignende produkter, der blev brugt for at klippe visuelt materiale sammen.

Jeg måtte lære at klippe en film sammen, så det tog mig noget tid, hvor jeg derefter sammensatte, klippede, lavede undertekster og andre effekter ind – helt selv.

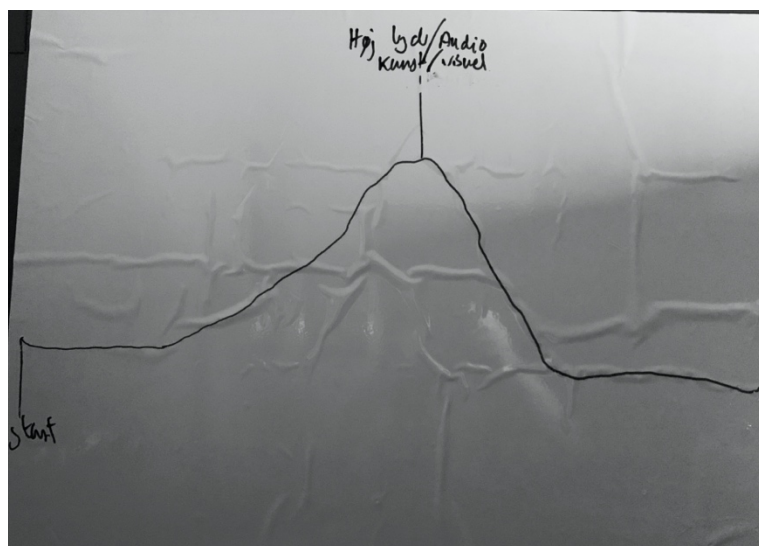
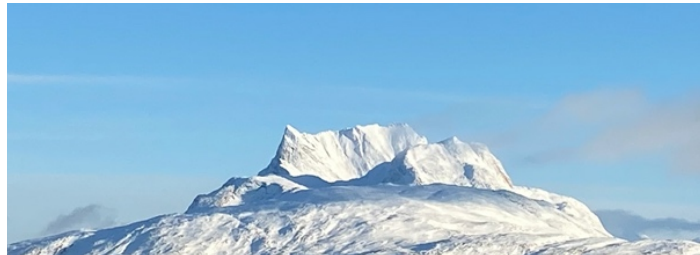
Derfor tog det mig 8 måneder at blive færdig med ide, filme, klippe, redigere og sammensatte det hele.

Filmens disposition

Som skrevet vidste jeg ikke hvor dette her skulle føre hen, men jeg blev af min intuition fulgt hen til en række beslutninger, som jeg vil forklare.

I en af optagelserne var der et klip med Sermitsiaq, det fjeld som symboliserer Nuuk – jeg havde valgt at lave en timelapse, dvs. vi filmede Sermitsiaq i lidt længe tid, så vi kunne vise den i en hurtigere tempo end normalt så man kunne se skyerne komme forbi hurtig. Det fjeld er med i filmen undervejs.

Derfor sad ham der hjalp mig med kamera, i bilen ret længe da vi skulle filme sekvenserne længe nok til nogle minutters timelapse. Det betød, at jeg så på fjeldet i lang tid, og det satte sig fast i mig senere hen. Billedet af det fjeld kom tilbage til mine tanker flere gange under startfasen af da jeg gennemgik optagelserne, uden rigtig at vide hvad eller hvordan jeg skulle bruge alle de mange optagelser.

Det endte med, at jeg mens jeg lå og reflekterede over de optagelser, så det fjeld igen når jeg lukkede øjnene – denne gang så jeg omridsene af det stykke fjeld som en silhuet.

Den tegnede en slags tempo og klimaks – og jeg kunne pludselig se hvilken disposition og retning jeg skulle bruge som indikator samt kunne hurtigt se et mønster i at hvilke klip passede hvor.

Jeg startede med at tegne omridset af Sermitsiaq – Det gjorde at jeg hurtig kunne kategorisere min film og lave en egentlig disposition.

Kategorierne kom frem efter jeg kunne se hvordan jeg skulle bruge især lyden – så jeg gik efter hvilke lyde lød hvordan, om det var højt eller lavt. Det blev hurtig disse kategorier:

1. Start
2. Forklaring
3. Optrapning
4. Klimaks
5. Nedtrapning
6. Slut

Scener

Start

I introen til filmen viser jeg Vittus 'Vittunnguaq', og hvor vi starter med at filme – umiddelbart efter kommer der en kort tekst om hvad filmen drejer sig om, og her har jeg kaldt det "a film about contemporary science and Indigenous knowledge in Greenland". Min begrundelse er at jeg forsøger at forklare om den kontemporære videnskab i Grønland i forhold til Indigenous knowledge. Jeg har derunder også skrevet at alle scenerne og lydclip er fra autentiske samtaler, og det er ikke noget hvor jeg har speaket ind, det hele er taget fra forskellige samtaler som har været autentiske og været omkring dette speciale projekt.

De forskellige lyd jeg har optaget og filmklip, er så sat ind bagefter, efter der er kommet en form af hvordan filmen formede sig, og mange af de klip og lyde er taget fra det – det betyder også at jeg har udeladt meget materiale som har været svært at udelade.

Derefter kommer der en scene med intro fra Vittus, og her kommer mit fokus på problemet eller udfordringen i forhold til det jeg gerne vil belyse – de barrierer der er i forhold til forskere og det lokale – det vil også sige i forhold til Indigenous Knowledge som fangerne og fiskerne holder, og til det kontemporære videnskab som forskere holder.

Vittus's måde at belyse det på er ved at forklare, at de forskere der netop kommer her, har en tendens til at have og give en fjern virkelighed end den fangerne og fiskerne/lokale har.

Det betyder at det resultat som de oftest kommer med, er fjernt fra de lokales oplevelser. Også at de allerede når de ankommer, har en måde at arbejde på som bliver distanceret og i en fjern virkelighed som de lokale oplever. Og det som han også understreger, er også at det er derfor der er så mange i det lokale befolkning og typisk indenfor de emner de berøres, nemlig fangere eller fiskere, bliver så dybt utilfredse og der er en dyb kløft mht det.

Filmens titel handler om hvilken perspektiv man ser det fra, og hvilket syn det er fra.

Jeg har valgt at kalde det *From where we see the world* – for det handler mere om både verdenssyn, forståelsesramme og et helt andet system end det vestlige videnssystem.

Forklaring

Umiddelbart efter den korte intro af filmen, kommer scener fra Katuaq, hvor hele Greenland Science Week bliver afholdt.

Der understreges at det er den første af sin slags, fordi det er første gang konferencen om grønlandsk forskning afholdes i Grønland, en konference som handler om forskning der skal forbinde forskning, samfundet og erhvervslivet.

Greenland Science Week har udspring i Polar Research Day, den har før i tiden blevet afholdt i Danmark.⁸ Greenland Science Week består af en Outreach Day, en dag hvor der afholdes blandt andet oplæg hvor målgruppen er samfundets borgere samt en videnskabelig dag og workshops i ugen op til.

Der er forklaringer i løbet af starten af filmen, om hvad Greenland Science Weeks primære formål er. Det at det som sagt er et en bindeled mellem samfundets borgere, erhvervslivet og forskningen.

Som skrevet tidligere er titlen 'From where we view the world' – som er rammende i forhold til at fremhæve hvilken diskurs det er. Titlen var noget der kom til allersidst, en titel som i den grad handler om at huske diskursen, epistemologien ontologien og hele perspektivet omkring det emne der bliver formidlet.

---

⁸ <https://www.uni.gl/ilisimatuutut-misissuinerit/greenland-science-week.aspx>
<https://arctic.dtu.dk/Arrangementer/Afholdte-Arrangementer/Polar-Researcher-Days/21-November-2019>

I baggrunden allerede i starten kan man høre musikken, som også er valgt intuitivt.

Musikken hedder Snow Sparrow – snespurv, Aqqalu Berthelsen der har skabt musikken, er en Inuk musiker fra Grønland, som samtidig er aktivist og skaber bevidsthed om Decolonization.

Det som kendetegner musikken, er at den er lang og rigtig god at bruge i den film. Den konstante lyd af både hunde, vindagtig og traditionel lyd kombineret med nyere tids musik med beats. Gør at det bliver et vigtigt statement, det er en understregning af at det ikke handler om at komme tilbage i tiden, men en kombination af samspil af begge. Og af begge mener jeg både fortidens værdier i nutidens værdier, samspil en højere enhed.

Den passer også rigtig godt til emnet da der under Greenland Science Week også handler blandt andet om Qimmeq projektet⁹ med de hundelyde i baggrunden.

Starten af filmen i foyeren, har jeg lagt vægt på at vise det generelle billede af hvordan atmosfæren er ude i foyeren i Katuaq, der hvor den egentlige befolkning havde mulighed for at kunne se og tale med forskere.

Optrapning

David Romara Manrique de Lara¹⁰, deltog i Greenland Science Week, han faciliterede en workshop hvor han fra European Commission joint research center Unit H 1 Knowledge for Policy: Concepts and Methods – skulle stå for workshoppen.

Workshoppen som hedder 'Breaking barriers of knowledge co-creation', det blev afholdt i Kommuneqarfik Sermersooq. Deres interesse var at udforske og diskutere praktiske måder til at tackle udfordringerne, eksisterende gode praksis, partnerskaber og yderligere handlinger for at forbedre videns grundlaget, der informerer politikudformning om arktiske spørgsmål, især klimaforandringer.

At sammensætte forskellige måder at vide og diskussionerne om begreber og termer – samt hvilke udfordringer disse diskussioner bragte med sig.

Der var forskellige aktører her, både fra lokale forskere og lokale der arbejdede i Sermersooq kommune var også med.

---

⁹ <https://qimmeq.ku.dk/>

¹⁰ https://www.researchgate.net/profile/David_Romero_Manrique_De_Lara

Deltagerne i klippet ved dette bord er Astrid Oberborbeck Andersen, Birger Poppel, Elmer Topp-Jørgensen samt Sasha Schiøtt, alle forskere.

Jeg klippede scenen ved at jeg først konstaterede at jeg skulle klippe den lange scene, og der var ingen andre forudgående intention eller analyse af scenen.

Jeg valgte at følge min intuition, den førte frem til at jeg valgte at klippe lidt frem og tilbage, lavede effekterne ind, kom i tanke om forskellige metoder og var helt opslugt af det kreative proces og nød virkelig at lave scenen. Det var først efter jeg havde set de første par justeringer at jeg kunne se en masse som gav mening, og sekunder jeg egentlig ikke har kunne analysere eller have en betydning, også fordi det blot er et diskussionsforum og alle bidrager ind der hvor de kan, alligevel ser jeg scener og øjeblikke hvor jeg kan både se kulturelle forskelle samt en sammenhæng med de decolonizing methods jeg har læst.

Der er en specifik scene under optrapningen hvor Ph.d.-studerende Sasha Shiøtt udtaler sig "It might be relevant..." og med et bliver afbrudt. Hun får ikke en anerkendende pause, en reaktion eller mulighed for at kunne tale ud. Den scene er en lille klip, men faktisk har en stor betydning. Den varer sekunder, dog opdagede jeg den først efter jeg klippede scenen færdig, og valgte derefter at lave en klip med hvor der pludselig ikke er lyd, hvor hun er i fokus – derefter en scene hvor der pludselig udbrydes latter – for at kunne give kontrasten til den manglende lyd.

Det var først bagefter at jeg kunne se hvordan jeg havde klippet scenen sammen, og jeg havde ikke mærket den "lille" episode, ikke før jeg så scenen om igen efter at have sammensat den færdig.

Jeg opdagede hvordan klippet var sammensat hvor jeg pludselig kunne se at sammenhængen mellem lyden og billedet samt effekterne arbejdet ind hang sammen.

Alle deltagere i denne scene er forskere – det som jeg ser i klippen er, når Sasha Schiøtt som er den eneste grønlandske forsker der deltager, udover at jeg selv som studerende deltog i diskussionen – lige netop denne gruppe er det kun Sasha Shiøtt der er med.

Scenen viser forskelle på kulturen og den måde kulturelle forskelle kan manifestere sig i forskellige måder. Det er ikke ensbetydende med at alle er sådan eller de fleste gør disse. Det der er interessant i denne scene, er mere at kutymen i at tage sin plads i sociale sammenhænge og betingelserne i kulturen. Og i det typiske Inuitiske værdier, hvor trangen til at tage sin plads er ud

over det kollektive – og den individualisering som værdi er en analyse jeg skrev om tidligere i denne tekst er tydelig.

Og dette giver igen spørgsmålstegn ved hvilke rammer samt præmisser vi sætter forskningen op i – er det i rammer som er tilpasset og er en naturlighed i en kultur hvor kollektivet har betydet så meget? Scenen er derfor vigtig selvom den er ret kort, så er den sigende – umiddelbart efter kommer David Romara som er forsker fra Italien, og har sat denne workshop i gang – og så fortæller så hvad Indigenous knowledge er for en størrelse, og hvad Arctic Knowledge er. Og det er i den scene en selvforstærkende del som gør at han som udefrakommende, skal påpege hvad Indigenous Knowledge er for en størrelse.

Præcis denne scene er utrolig vigtig, jeg kommer til at nævne denne scene flere gange i løbet af reflektionspapiret. Dette er en konkretisering af hvordan kolonisering af vores viden ser ud som Tuhiwai Smith så klar og tydeligt fremhæver den i sin 'Decolonizing Methodologies' bog.

At forskere ude fra, fra tidligere kolonimagter, har en tendens til at være dem som både anser sig selv som at værende dem som har retten til at definere, påpege og sætte ting i kategorier, om oprindelig folks viden. Herunder vil jeg nærmere analysere dette i 3. kapitel om Decolonizing knowledge (Smith 1999).

Jeg har igennem mine visuelle overvejelser sat effekter ind som kan på en eller anden måde forstærke det som kan være symbolsk. Præcis denne scene opdagede jeg først efter jeg satte de effekter ind ubevidst – det vil sige jeg ikke tydeligt som nu kunne se hvad scenen egentlig betyder. Det betyder at jeg efter jeg valgte at følge min egen intuition, udførte en række beslutninger uden rigtig at kunne se hvorfor – ligesom jeg gør hele vejen igennem. Det gav mening til sidst med så stærkt en scene, en scene som får en stor betydning igennem hele dette speciale.

Da David Romara står og taler om netop om Arctic Knowledge, har jeg sat fangerne fra Tasiilaq i østkysten af Grønland – på hans sorte trøje. For at understrege det han egentlig udtaler sig om, har han dem i mente? Bærer han det ansvar med sig, at han taler på vegne af disse fangernes viden og deres system?

Umiddelbart efter er der et scenskift, som både kan ses ved at det er et andet rum og deltagere. Det er Qimmeq projektets workshop der vises, det bliver utydeligt og lydene er for det meste uklare og utydelige. Jeg bruger ikke så meget undertekster som de andre steder.

Under denne workshop er der samlet forskellige parter ind for at kunne have samtaler om projektet Qimmeq, der har til formål at formidle den grønlandske slædehund og forstå dens unikke betydning i Grønland.¹¹

Projektet er et multidisciplinært forskningsprojekt med mange forskellige aktører, herunder filmfolk, fotografer, dyrlæger, studerende, fangere, slædehundekuske og forskere.

Under disse klip har jeg det formål at kunne vise hvordan sådanne workshops kan opleves. Tiltag som de lokale herunder fangere skal have ejerskab af, hvis dette skal lykkes som lokalforankret projekt, som Qimmeq projektet har som formål.

Klippene vises med mere larm, mindre forståelig tale – egentlig er mit formål med de scener at vise et muligt perspektiv en lokal kan opleve ved denne workshop som egentlig er tiltag for og om lokale.

Det betyder at det kan opleves larmende, det kan opleves ikke forståeligt, det kan opleves forvirrende og det kan opleves som noget man ikke rigtig kan sætte sig ind i fordi det er en anden verden og et andet system man ser på.

Min intention her er ikke at skabe mere forvirring end som så, men at kunne vise en anden form for visuel forståelse af hvordan det kan opleves.

Og de spørgsmål der så kommer, er om man har overvejet dem man omtaler, her er det så Qimmeq projektet, og det kunne lige så godt have været et andet forskningsprojekt.

Det som jeg gerne vil have dem som ser de visuelle scener, er at kunne sætte sig ind i de oplevelser som de måske ikke normalt vil se eller opleve – måske fordi de selv kan forstå det forskningsmiljø som her og den kultur, der er omkring forskningen.

I Qimmeq workshopscenen, skifter jeg mellem lyden – fx. kommer Kakaaraq Simonsen frem i en af scenerne, mens der er en anden der taler i det visuelle. Dette er for at fremme kontrasten med det der tales om og de mennesker som er lokale.

Aviaja Lyberth Hauptman tydeliggør vigtigheden i at huske hvilke perspektiver vi kommer med når vi har med lokale at gøre i forhold til det Mads Skifte fra Visit Greenland udtaler sig om.

Det som Mads egentlig siger her, at det er en god ide at man prøver at finde ud af hvordan man kan få hundeslædekuskene til at tjene penge, for det er jo det samfund kræver af dem; samfundet har sat det præmis op.

---

¹¹ <https://qimmeq.ku.dk/>

Aviaja Lyberth Hauptman understreger her at en hundeslædekusk, er ikke nødvendigvis en eller anden grønlandsk fyr som er hurtig og som er vittig og som kan finde ud af at snakke om DNA og genetik til tyske turister.

Og derved passe ind i den moderne turistindustri, og at der ligger nogen andre værdier i de her kuske og det er så vigtigt at huske at respektere de her forskellige verdener vi kommer fra.

Forskellige ikke kun videnssystem men også værdisæt vi har. Og det hun påpeger her er ligesom at man siger "du har først værdi når du er ekstrovert" altså når du gør noget bestemt på en moderne turistindustri og moderne samfundsstruktur.

Er det en forskningsmæssig struktur der kræver at du er udadvendt? Præcis som jeg nævnte før, om Sasha Shiøtt der ikke fik taletid, at man skal være bestemt for at have en form for værdi eller bliver hørt.

Næste scener har jeg taget en udtalelse som jeg har optaget, mens jeg talte med en amerikansk forsker, Scott Schnurr.

Interviewet er taget hvor han skulle bruge nogle perspektiver omkring decolonization. Interviewet var halv struktureret, men meget frit med få spørgsmål, og alle spørgsmål omhandlede decolonization i forhold til Grønland.

I denne scene sætter jeg denne samtale og udpluk af en autentisk udtalelse ind med billeder.

Hvad det for mig er decolonizing er, den manglende dybde i vores kulturforståelse som samfund, som folk.

Vi har forskellig kulturarv der er fint beskrevet og der er skrevet meget om dette, endda skabt museer omkring dette. Vi taler ikke nok om at man så gerne vil opbevare eller opretholde de forskellige både traditioner også dybden af vores kultur.

Man gerne vil opretholde det til at være i live. Hvad er det det giver lokalsamfund og samfundet som helheden. Det er som om vi prøver at opretholde noget som vi ikke rigtig forstår hvorfor vi skal men vi ved bare at det er vigtigt for ellers så vil det uddø.

Det handler om meget mere end bare mad eller fangst, når man f.eks. tager ud på

'Kipparsimaarneq'. Det handler om dybden af, hvad sker der, med relationen mellem mennesket og natur når man tager ud. Man skaber en relation til samfundet, man skaber relation til naturen,

som skaber noget respekt, anerkendelse, bæredygtighed. Dybden af dette er en sjælden diskussion. Og det er det vigtigste budskab i denne scene.

At vi har lidt for meget fokus på trommerne, og hvorfor den er der. Det er også fint, og det er vigtigt at have trommer. Det handler ikke om det. Det handler ikke om man ikke skal have trommer. Men det handler om at forstå den dybere liggende verden.

Klimaks

Umiddelbart efter jeg har talt, så kommer der en scene med forskeren Janne Flora¹² og to fangere fra Østgrønland.

Her starter klimaks – både lydmæssigt, visuelt og i forhold til hele filmen.

Denne scene er en af de stærkeste scener, mener jeg. Det har været vigtig for mig at vise på en måde så det tydeliggør det jeg ser og det mange lokale ser.

Jeg har brugt lyd her, både høj musik og nogle sekunder uden nogen form for lyd. Lyden bliver meget høj på et tidspunkt hvor Åge Hammeken kommer ind, den ene af to fangere som kommer op på scenen sammen med Janne.

Den måde man inddrager på i forhold til den kontemporære forskningen er en kutyme her, at man inddrager ved præsentationer som denne måde. Hele rammen af hvordan man inddrager i en forskningsmæssig forståelse er det her det er Piniarneq ((Flora et al. 2019) præsentationen, under Science Week i Katuaq. Det er Åge Hammeken og Tobias Ignatiussen, de to fangere, og så er det Janne Flora.

Den handler om det som er vigtigt for mig at vise, at scenen i virkeligheden ikke handler om forskeren. Men måden man sætter rammerne for forskningen, hvor man i mindre grad forstår hvilken verden Åge og Tobias kommer fra. Og selvom det er en måde at inddrage på, mangles der kritisk gennemgang af hvilke rammerne og hvilket miljø fangerne kommer ind i.

I afsnittet "Indigenous Knowledge" kommer jeg dybere ind på hvorfor netop denne scene er vigtig i forhold til at forstå helheden af den viden fangerne har.

Den her scene er vigtig, at folk mærker og forstår, hvad det er der også sker. Hensigten med scenen er at få perspektiveret det som den kontemporære videnskab skaber af rammer for at

---

¹² [https://pure.au.dk/portal/da/persons/janne-flora\(41b507df-d0ce-44c4-86ae-eb90027444f8\).html](https://pure.au.dk/portal/da/persons/janne-flora(41b507df-d0ce-44c4-86ae-eb90027444f8).html)

inddrage de lokale. Det er stadig i en ramme som er en videnskabelig kontekst, og rammen som er sat af den kontemporære videnskaben.

Får vi udbyttet af deres viden på en måde som giver mening for alle parter, og for alle i befolkningen. Får vi værdien af den viden, fangerne har. Hvad skal der til for at gøre mere end det der vises på scenen. Den handler om, hvad er det der sker mellem mennesker og det omkringliggende miljø.

Når man skruer højt op for lyden og når man fjerner lyden, sker der et skift i det der er. Og jeg prøver at vise, dét, usagte. Jeg prøver at vise det som man ikke kan vises bare med ord. Og det som går ud over end blot ord, men det som sker mellem ord og det der sker mellem mennesker i relation til hinanden og det omkringliggende.

Fordi det handler ikke kun om ord, det handler ikke kun om det du siger og præsenterer; det handler i den grad om hvad du mærker. Og her er det bare så vigtig for mig at fortælle også uden lyd, hvad er det der sker mellem den organisme – den samspil mellem mennesker, som også deler viden om noget af det samme med forskellige perspektiver, vinkler og relationer.

Fordi her virker det som om, at fangerne ikke er på hjemmebane; fangerne ikke er et sted hvor de er vant til at være repræsenteret. Det vil sige rammerne igen er under nogen, præmisser som fangerne ikke er en del af. Selvom man så har så brugt al deres viden, og man inddrager dem så godt man kan, inviterer dem til Nuuk, så er det alligevel under nogle bestemte præmisser og rammer, som man ikke tænker over. Hvordan giver det bedst mening at inddrage fangerne? Hvordan kan man bruge deres viden bedst?

Og denne scene er en konkret demonstration af, at det absolut ikke handler om forskeren i sig selv, men ramme omkring det forskeren arbejder ud fra. Med de betingelser som forskningen og videnskaben nu stiller. Det handler ikke om hende. Man har lært sig at være i et bestemt miljø og på en bestemt måde, i en bestemt ramme, men man tager ikke hensyn til at fangerne har en helt anden præmis. Fangerne har en helt anden måde at gøre tingene på; er oplært i et helt andet miljø. Fangerne får taletid, det vises også i filmen – der er dog en understregning af at rammen stadig er den kontemporære videnskab. Det er også derfor der kun vises glimt og kort tid af deres taletid i filmen.

Det her er for at påpeget vigtigheden i at forstå, hvis man vil formidle noget viden, er det også rimeligt at kunne gøre det i de rammer som den anden videnssystem passer til – præcis som hvis en forsker skulle sætte sig til at fange en isbjørn, på deres måde uden videre forståelse for miljøet. Om det er den omkringliggende fare ved det, eller hvor usandsynligt vedkommende ville fange en isbjørn – eller i det hele taget hvor absurd og urimeligt at kræve det.

Efter denne scene er det sort – blankt et par sekunder. For at markere og mærke det som forhåbentlig efterreaktionen og refleksionerne kommer ind, lyden af vindens susen ind i noget mørkt, lad os lukke øjnene og mærke det der reelt sker. Og det er det det sorte øjeblik er til. For umiddelbart efter denne, kommer der en knæk, en nedtrapning som jeg kalder den.

Den nedtrapning er en mere rolig opsummerende overgang, en forklarende del. Den del hvor jeg prøver at give fangerne taletid, og dybde i alt det de fortæller om.

Nedtrapning

I nedtrapningen sker der et skift i fokus, der sker også en skift i tempo og den måde jeg anvender lyden.

Her kommer det som jeg bruger som gennemgående i hele projektet – nemlig lyden og den måde jeg prøver at sætte rammen for at kunne lade mærke hvilken plads og dominans "larm" gør.

Og generelt hvordan stilhed og det at kunne rumme stilheden, giver ro og et helt andet perspektiv af det der er.

Nedtrapningen sker umiddelbart efter den stærke scene med fangerne på scenen. Det er efter den sorte skærm hvor kun lyden af vind man hører.

Lige efter, så kommer der en scene med Aviaja Lyberth Hauptmann. Lyden er fra en samtale vi havde under mine vejledningssamtaler – som jeg som regel optog så jeg kunne lytte til dem efter behov.

I denne samtale var en af de mange ting vi diskuterede, at det som mange forskningsresultater kommer med som konkluderende viden, er som regel noget som Indigenous knowledge allerede havde som viden. Og på en eller anden måde anvendte denne viden som noget naturligt eller det er en selvfølge at have den type at viden og bruge den til dagligt.

At man ikke kun kategoriserede viden, men faktisk konceptualisere det – og derved også danner deres egen begreb på noget som allerede findes i Indigenous knowledge (Smith 1999).

At sætte Indigenous Knowledge, altså viden som fx fangerne har, ind i akademiske termer, så man tror at man forstår dem bedre. Men hvor man i virkeligheden ikke sætter de lokale, eller Indigenous Knowledge holders til at selv beskrive det de selv ved.

Og det er i den kontekst hvor Aviaja Lyberth Hauptman også sætter spørgsmålstegn ved, hvad videnskab i virkeligheden gør. Det her er ikke inddragelse i forhold til hvordan man bruger, eller den måde man hvis man anerkendte at den Indigenous Knowledge er et system for sig, videnssystem for sig. Med egne forståelser og perspektiv, hvordan livet handler om, ikke kun epistemologi men ontologisk, for hvis man forstod dette, så vil man ikke have behov for at beskrive det i akademiske termer og begrebsdanne sig omkring det.

Og når hun påpeger at så har vi egentlig ikke gjort noget, betyder at vi så i virkeligheden har gjort noget for at forstå den anden form for system. Man har ikke gjort den brobygning fra en forskningsmæssig sides at forstå, anerkende og rumme, at man ikke ved alt her.

Og at man som forsker er nødt til at sætte sit eget perspektiv og verdensforståelse til side og ikke bare være neutral men også modtagelig for, hvordan er det de opfatter deres verdensforståelse. Prøve at undgå at ændre på det hele, hele tiden. Sætte det i kategoriseringer, som det i den videnskabelig kontekst som man har tendens til at gøre, så den kan passe ind i den kontemporære videnssystem. I hvert fald den europæiske eurocentriske måde at gøre tingene på.

Det er det med forskellige typer viden og den måde vi i virkeligheden sætter værdien af det vi siger på. Fordi vi har en helt anden forståelse, en helt anden verdensforståelse af tingene, og syn på tingene. Og det er faktisk mange gange det samme ting vi kan se og beskrive, blot med andre ord og forståelsesramme.

Dertil opleves naturen på forskellige måder, fordi fangerne har en direkte relation med det omkringliggende land, og som Tim Ingold (Ingold 2002) beskriver så flot, at i naturen findes der informationer, men der er i relation til dem som er i det omkringliggende natur, som danner sig viden om det.

" But information, in itself, is not knowledge, nor do we become any more knowledgeable through its accumulation. Our knowledgeability consists, rather, in the capacity to situate such information, and understand its meaning, within the context of a direct perceptual engagement with our environments. And we develop this capacity, I contend, by having things shown to us."(Ingold 2002)

Den næste scene kommer Astrid Efternavn frem, udtaler sig omkring noget jeg før hende, havde nævnt og talt om.

Hvor jeg har udtalt mig om at vi skal passe på den måde som vi prøver at kategorisere viden og den måde forskningen prøver at putte tingene i bestemte kategorier og kasser.

Prøver at sætte dem i en ramme som slet ikke er Indigenous Knowledge system. Så det handler om at man har måder at vide på, hvordan man forstår og har viden om landet. Hvordan man har viden om naturen, og hvordan man sætter viden og giver den videre også måder at vide på.

Det er så vigtigt at man ikke bare prøver at sætte viden ind i en ramme.

Inuktituts viden ikke bare er viden men en måde at vide på.

Hvad er måder at vide på? Altså udover det intellektuelle og det man observerer? Og at de har empiri; også fangerne. Samt at de har andre måder at man modtager viden på, giver viden på en anden måde også.

Og når man lytter til hvor der er stilhed, hvor man modtager viden i stilheden, handler i virkeligheden om, sådan som jeg ser det, et perspektiv af en spirituel altså en forbindelse med naturen; dertil at man har en forbindelse med sig selv.

Det giver en forbindelse med menneskene imellem fordi man er forbundet med sig selv.

Og når jeg observerer flere fangere, så kan man rent faktisk også se at der er en forbindelse mellem fangerne, men som regel ikke forbundet med den forsker der er der (det hænder dog at en dygtig forsker kan skabe den forbundethed) og som Vittus kommer ind på lidt senere i filmen.

Nemlig at selvom han ikke kan et andet sprog end grønlandsk, så kan han som regel finde ud af det forskerne vil have fra ham, og det er den dynamik med at være forbundet med sig selv som også giver mulighed for at være forbundet med andre.

Så det handler også om at man har noget højere, en anden måde at vide på, og det handler om at kunne videreføre de her ting på en anden måde end bare at tale og konceptualisere tingene i vestlig kontekst – videnskabelig vestlig videnssystem.

Det er vigtigste Astrid Efternavn understreger her er også, at det ikke handler om at have én definition, eller udelukkende at sætte ting i akademiske termer.

Men at man prøver at sætte det i forskellige perspektiver. Og man så skal prøver at organisere det på en eller anden måde som inddrager andre måder. Og det er jo der udfordringen ligger.

Hvordan kan man inddrage noget, som ikke skal sættes i et vestligt videnskabsystem?

Elmer Torp scenen er et lille kort afsnit omkring videnskaben og jeg tror det har været vigtigt for mig at have ham med, fordi han repræsenterer den kontemporære videnskabeliges synspunkt og sprog. At forsker som en biolog, fortæller de her ting i deres eget sprog.

Han påpeger at forskers største udfordring egentlig er, er at få dem til at indrømme og også forklare, at der er den der enorme usikkerhed

Dertil indrømmer Elmer Torp noget som er hele problematikken i forhold til mit speciale, til min film, til den måde som jeg prøver at perspektivere; at der er en kløft imellem videnskaben og Indigenous Knowledge; videnskaben og fangerne; forskerne og de lokale.

Der er en kløft, og det indrømmer han selv her.

Han påpeger dertil noget som er meget vigtigt, hvem tør tage den del af opgaven til sig. At påbegynde en reel brobygning.

At der er mange der laver og har lavet forskning indenfor området, at forklare kløften, og påpeget problematikken – der er dog alt for lidt forskning om emnet fra oprindeligt folk selv, og meget af de kilder og forskning er skrevet af udefrakommende.

Det har dog været utydeligt og uklart om man egentlig og reelt set anerkender at Indigenous Knowledge er et system for sig, og ikke kun et syn eller perspektiv (Ingold 2002).

Det er også et system. Så det er mere end det her han siger egentlig.

Umiddelbart efter, kommer de fire fangere fra Østgrønland: Tobias Ignatiussen, Åge Hammeken, Josef Lorentzen og Frede Kilime. Jeg har valgt at kalde dem eksperter indenfor området, fordi de er det. Det er et bevidst valg jeg har taget, for ligesom at opveje den her del med at de ikke 'kun' er fangere; fordi det bliver de mange gange kaldt, som 'kun' fangere. Det er en kombination af at os som folk kan have tendens til at nedvurdere fangernes mening – og det kan være en direkte konsekvens af lateral violence, altså konsekvenser af kolonialismen. Dertil er det også forskere som tit har svært ved at anerkende den viden som fangerne har, herunder at det er værdigt som metode og teori.

Det er vigtigt for mig at bryde netop det, og det er hele mit formål med mit speciale. Det er også for at prøve at forstå, hvad er det der skal til for at nærme os en eller anden form for forståelse.

Vi er nødt til at foretage nogle ændringer i forskningen hvis vi overhovedet skal nærme os en eller anden form for brobygning, forståelse og mindske denne her kløft. Og for at kunne gøre det, er vi nødt til at anerkende at de er eksperter indenfor deres område.

Når du anerkender deres viden lige så højt som en videnskabsmands, så er det på samme niveau som en forsker. Der har ikke været den ligeværdighed. Og den del gør, at det bliver lidt svært at skabe ligeværdigt samarbejde.

Jeg har respekt for deres viden, og jeg anerkender den enorme helhed af viden som de kommer med.

De fortæller om det der sker i deres område. De har en dybdegående viden om hvalerne. Hvor de er henne i området, hvorfor de opfører sig sådan som de gør og hvorfor de ikke kommer som de gjorde før. Han forklarer helheden af hvorfor de gør sådan som de gør. Hvorfor de ikke nærmer sig. Nogle gange kan de nærme sig Tasiilaq, andre gange gør de ikke. Nogle gange er de helt væk. Og han forklarer så fantastisk godt.

Hvor de går, hvor de tager hen i forskellige åbning af polynier, samt grunden til de gør det, mange gange er de langt væk fordi der er så meget aktivitet nær det område omkring Tasiilaq.

Han siger, at der kommer nogle forskere som han kritiserer fordi, at de næsten ikke er der. Og når de er der, er de der meget kort tid. De ved ikke rigtig hvad det er de taler om, fordi de er der ikke hver dag ligesom fangerne er, forklarer fangerne. De observerer ikke det som fangerne gør hver dag og det er egentlig det hans kritik går ud på, at de kan observere og mærke og se i stilheden hvad det egentlig er, der reelt set sker i det område.

Og en af de ting som han forklarer så fint, er at hvalerne drager imod steder hvor det er rigtig svært at komme hen til. Også for forskere som kommer for at tælle dem, der gør at de nok ikke får talt alle, som de ellers påstår.

Hvalerne er ikke til at finde fordi der er både russiske fartøjer og der er turist fartøjer, der er ekkolod over det hele der forstyrrer dem. Det er sådan set det vigtigste i det interview hvor de får mulighed for at fortælle de her ting. Han forklarer meget detaljeret hvorfor og hvordan hvalerne opfører sig på og hvordan de gør det. Og det vigtigste budskab som han kommer med, eller de kommer med gentagende gange er, at man ikke kan se noget og ikke mærke det, hvis ikke du er

stille. Du er nødt til at være stille og stilheden gør, at du kan begynde at se og mærke hvor de er og hvorfor de er der. Det er stilheden der gør, at du kan mærke at der er en ekstrem larm, som både påvirker hvalerne, men også påvirker fangernes evne til at observere og se.

Det er en kulturel forskel det med værdien af stilheden. Forskerne anser ikke det som noget essentielt, man tror ikke på at det har nogen påvirkning på de resultater man gerne vil opnå og leder efter; så gør man det nærmest på alle bekostninger. Forstået på den måde at så larmer man helt ekstremt.

Det er det vigtigste budskab og den største misforståelse, og deri at kløften igen bliver skabt. Når man ikke anerkender at Indigenous Knowledge er et system for sig, med egne værdier og egne måder at FÅ viden og anvende viden, men også at mærker viden. Hvad der skal til for at forstå verden omkring en, naturen, den forbundenhed der er i alt, det element jeg kalder det spirituelle. Dette er så vigtigt i forhold til det han siger her som er gennemgribende i det han fortæller. Man er nødt til at have denne indsigt, og dette er tydeligt i den store viden han har om hvordan hvalerne opfører sig.

Hvis du larmer rigtig meget, så er de der ikke. Helheden af forståelsen af dynamikken i naturen, og forståelsen af dynamikken mellem dyr og mennesker, forståelsen mellem dynamikken af dyr og natur, den er så kompleks, men alligevel formår han at forklare de her ting på en meget simpel måde.

Det er for mig at være ekspert i eget område og det er også der hvor han viser og fortæller og forklarer med en dybde der er fantastisk. Fordi han formår at forklare det med sine egne værdier; i sit eget videnssystem. Han siger gang på gang, at han egentlig syntes at forskerne er lige til at grine ad, fordi de ikke engang kan se den helheden, at alt hænger sammen.

Når jeg analyserer det ud fra den måde som han fortæller det, er det er jo fordi man ikke anerkender det fra forskningen, den videnskabelig side at når man forsker. I Indigenous Knowledge bruger man et helt andet system, og et helt andet værdisæt end det man bruger indenfor forskningsverdenen.

Han siger også at når fangerne skal ud at lede, tælle eller mærke, om hvalerne er derude så bruger de deres Qajaq. De kigger ud, observerer i stilhed fordi de ved at hvalerne kan høre dem, og fordi de har den her respekt og anerkendelse. Men også forståelse af, at det dyr som de har med at gøre, er et intelligent dyr, og de ved hvordan den opfører sig og agerer rundt i naturen.

Lige efter kommer Vittus Nielsen. Han er her fra Nuuk og er fisker og fanger. Han er født i 1944 inde i Qoornoq, inde i fjorden, og er også ekspert.

Den måde han forklarer ting på er ligeledes holistisk. Han forklarer hvorfor tingene er som de er på en helt fantastiske måde, den måde han formulerer viden på. Hans forståelse af hvordan deres, altså indigenous knowledge system er opbygget og hvordan det er så afgørende i forhold til hvordan man tænker.

Den måde han forklarer tingene, den måde han fortæller og uddyber tingene, giver meget mere genklang hos mig – fordi han fortæller mere end han siger. Hans ordvalg og den måde han sætter tingene op i forhold til helheden, giver større mening end blot ord.

I forhold til hvordan vejret vil blive hvis man kigger op på fjeldet og hvis man ser på skyerne. Dette er essentielt fordi så ved man også om der er en storm på vej, og så går man ikke ud, fordi respekten for naturen er så stor. Og kan mærke vinden, den måde vinden er på så ved han: Det er ikke i dag vi skal ud. Selv om at han ikke italesætter at det er spirituelt, så er det.

Den viden som er videregivet af hans familie, er jo ikke bare viden og observeret viden, men det er jo noget som de mærker gennem stilhed.

Han forklarer meget detaljeret hvordan tingene er, hvorfor tingene er som de er, hvorfor man fx venter tre dage med at tage ud og fiske. Fordi de kan se at den her storm vil var i tre dage. Og det viser sig, at det ikke kunne være mere præcist!

Denne videnskab, altså den viden som bliver anvendt her, bliver brugt til noget; der er en formål med det her viden der er meget præcis. De har deres helt egen navne på vejrfænomener. Hvis det fx er en kraftig storm fra syd, Sydøst vind, så kalder de den noget, fordi den har en måde at agere på, den vind.

De har ikke har ikke et navn for denne viden, og man kalder indenfor den videnskabelige verden denne viden for Indigenous knowledge, traditional knowledge, local knowledge, ecological knowledge.

Det er indenfor den akademiske og forskningsmæssige verden man har kategoriseret tingene for at tilgodese forskningen. Man kan have Indigenous viden hvor som helst i verden, men Inuit knowledge, er kun Inuit.

Han er rigtig god til at forklare, at der skal være mening med forskningen. Han er egentlig rigtig glad for at der er naturinstituttet, og han er egentlig glad for formålet med det. Han nævner dog et

konkret eksempel hvor man faktisk lukkede for rensdyrjagten i to-tre år. Forskerne mente at rensdyrene var truede på det tidspunkt; at man var bange for at de ville uddø. Han kender så godt til det område, fjordsystemet, han vidste godt at, der var rigtig mange rensdyr længere inde i landet, og han sagde, at konsekvensen blev at mange af de her rensdyr egentlig ødelagde vegetationen. Altså de ødelagde det land de boede i, konsekvensen af at der blev for mange rensdyr. Og det er bare et eksempel han kommer med, hvor forskningen har fejlet, og det har haft unødvendige uheldige konsekvenser.

Han siger, at skal give mening når man laver begrænsninger. Selvfølgelig mener han også at det skal være bæredygtigt, men det skal også give mening i forhold til hvordan tilstandene egentlig er, og i dette tilfælde rensdyrjagt.

Han fortæller om værdier, om at passe godt på sine ting, samt at der er en kontinuerlig udvikling. Den udvikling man går igennem som fanger eller fisker. Han husker at han startede med qajaq, og fortæller hvordan man så skal passe på sin qajaq, og hvordan man så skal sikre sig at den er sikker nok. At det påvirker den måde man fanger, og tager ud på fangst, og det påvirker fangsten.

Hvis man ikke passer godt på sit udstyr, så har det konsekvenser. I dag kan fiskere udvikle sig til at eje egen trawler; du begynder måske i en lille jolle, og så til en fiskekutter, og så til en trawler. At man begynder fra noget, og så til den næste, og til den næste igen; at det hele er forbundet med, hvordan man tager vare på sine ting, men også hvordan man udvikler sig med det, og det ansvar man så har. At man skal have styr på sin trawler, vedligeholde den osv, at man stadig er fisker, en god fisker.

Så selv om man ikke har en uddannelse, kan man kan godt gøre/lære de her ting, fordi det giver mening. Og fordi det giver mening for ham at tage ud at fiske, så handler det ikke så meget om uddannelse, det handler ikke så meget om det at uddanne sig på en bestemt måde; den vestlige måde.

Han anerkender uddannelsesstederne, og han håber at alle unge mennesker så mange som overhovedet muligt, tager en uddannelse; tager den her mulighed til sig. Han synes det er misundelsesværdigt at de eksisterer nu. Og muligheden for at man tager ud i verden og mærker og ser hvad der sker rundt omkring end bare Grønland. Han siger, at det er fint at vi kalder dem (de vestlige) for forskere. Han er et andet sted end forskerne, og han ved at han er et andet sted; han er et andet system, og har en helt anden forståelse end den som forskerne har. Han nævner at,

når de kommer her til Grønland, så mangler de rigtig meget forbindelse til de lokale og til den reelle viden, dem der ved noget om det her område og felter. Og det resulterer jo i, at man så ikke får det rigtige, eller aktuelle resultat som man egentlig ønskede. Dette er med til at skabe den der kløft.

Han kan ikke andet sprog end Grønlandsk, men at han er rigtig glad for at samarbejde med de her forskere; såkaldte forskere, fordi han anerkender dem så meget. Han siger, at vi har brug for dem også, og at han håber at der bliver ret større samarbejde mellem parterne.

Han håber, at forskerne vil lytte mere til dem der egentlig har kendskab til det lokale område, og har kendskab i feltet fiskeri og fangst. At de lytter til dem på en mere anerkendende måde, en mere konstruktiv måde, med mindre misforståelser og uenigheder/skænderier. Hvis man taler bedre og ordentligt sammen, ville man kunne samarbejde bedre. Han siger, at forskerne er afhængige af bøger, og det kan være svært at modargumentere mod for fangerne, fordi de har et andet system end forskerne. Han siger, at han synes at det er meget underholdende at læse bøger., men at man ikke skal bruge bøgerne som den eneste ressource.

Den sidste scene der er med Karina Møller er vigtig for mig, for at få det aspekt med hun omtaler. Hun taler om et lag højere end viden, hvordan viden er forbundet i forhold til samfundet til Indigenous Knowledge, og her i forhold til Inuit knowledge. Og det aspekt, det er spiritualitet. Et andet aspekt er også hun kommer ind med at vi netop har forskellige værdisæt. Hun forklarer helheden at hvordan hun forstår mennesket og hvordan vi forstår både intellektet men også sjælen, følelser og det spirituelle. Så de der 4 aspekter er med ind over.

Hun forklarer det som jeg synes er allervigtigst i hele det her speciale og det er så det jeg mener mangler mest i alle de tekster jeg har læst. Men også i min søgen efter hvilke metoder og teorier som jeg har prøvet at bruge, har det manglet et aspekt; det spirituelle. Hun forklarer, at det også handler om viden; hvordan du får viden gennem sjælen, viden i forhold til det man er forbundet. Man sanser, mærker sin eksistens i forhold til der hvor man er. Man mærker ligesom man får noget; jeg tror man på dansk ville kalde det intuition; man er forbundet med noget man mærker den del af det hele. Det danske system og danske værdisæt er meget dominant her i Grønland. Hun udtaler sig også på baggrund af hun også har boet i Alaska.

Hvor de steder hun har boet, har man formået at bibeholde deres oprindelige traditioner, eller værdier, og at hun så se her i Grønland, hvor meget det danske værdisæt egentlig er implementeret her i Grønland.

Hun understreger at der egentlig ikke er noget galt med det danske værdisæt eller system fordi det virker i Danmark, men ikke nødvendigvis i Grønland. Og hvor hun sår tvivl om, hvorvidt det overhovedet er godt at bruge det system her og de værdisæt, der følger med i det. Hun understreger at vi mangler det her aspekt af spiritualitet; og hvor meget vi egentlig selv kan gøre i samfundet og, hvor meget kraft vi egentlig har; og hvor meget spiritualitet vi har, hvor meget sjæl fornemmelse vi har, hvor meget vi oplever igennem vores sjæl.

Hun siger, at vi har det her uddannelsessystem, som handler meget om intellektet, den intellektuelle viden og videnskab, hvor man får høj status og værdsat hvis man går igennem det. Hun siger, at det er begrænsende at tænke sådan. At udelukkende værdsætter intellektet på et videnskabelig grundlag. At forskning er den højeste måde og i deres øjne bedste måde at få viden på, hvorimod det i Inuit værdier er, Indigenous Knowledge.

Fangerne kommer fra en verden af viden, som hun kalder det world of knowingness, altså en verden af viden. Hun siger, at det er svært at forklare med ord, fordi man begrænser det ved at sætte ord på det. Fordi mange gange er denne her viden, og verden af Indigenous Knowledge, Inuit knowledge en verden og et system som ikke nødvendigvis, har brug for ord. At det er sådan en verden, hvor du ligesom mærker stilheden; og du mærker det i stilheden. Du mærker viden, og knowingness i stilheden. Hun understreger det ved at sige, at det er derfor der er så mange der elsker at være ude i naturen, og mærke naturen, og se naturen, og føle naturen på alle måder. Hun siger, at jo mere vi udvikler os på en vestlig måde; eller eurocentrisk måde, jo mere risikerer vi at miste vores egen måde. Nu bygger man her i Nuuk en stor folkeskole til 1200 børn og at det er en manglende anerkendelse af værdien af stilheden. Hun nævner også, at i det politiske system, hvor det handler meget om hvem der vinder, hvilke politikerne vinder, om magt og det er så meget spild af energi. For det er ikke den måde som vi gjorde det på traditionelt, værdien af hvordan man anerkender hinanden; hvor det egentlig handler om ligestilling, sammenhold og værdsættelse.

Hun siger at Alaska blev koloniseret meget senere, og at deres oprindelige værdisystem stadigvæk er der. F.eks når man tager ud på fangst giver man også ud til dem der IKKE kan tage ud på fangst.

Der er ikke sket en kapitalisering af den del af kulturen. Og det er det, der er vigtigt at forstå at livet ikke kun handler om at kun overleve, men at man trives sammen, i et fællesskab. Der omtaler hun et andet værdisæt igen, fællesskabet. Hvor man i dagens Grønland har overtaget den danske måde at have kernefamilie, hvor man afgrænser sin familie til at det er kun lige sine nærmeste. Det er så tydelige her i Grønland; at man giver kun lige til sin familie, men ikke noget til dem der er hjemløse, eller til dem der ikke kan tage ud på fangst.

Og den her ubalance der bliver når man ikke deler; den der ulighed der bliver skabt, når man ikke anerkender og lever de her værdier og den måde som man har levet. Det værdisæt kan leves i hvilken som helst tidsalder; det egentlig ikke handler om at gå tilbage i tiden, men også i dag holde fast i at dele, at være ligeværdige som mennesker og have og udvise fællesskab.

Det vigtigste hun omtaler, er det her med stilheden. Det går igen i de her interviews, som jeg lavet med grønlændere, fangerne, eksperterne.

Et andet aspekt hun også nævner er, at man i Alaska f.eks. har traditionelle healere, som arbejder på hospitalet, og er lige så anerkendt, selvom de ikke har taget en vestlig uddannelse, som lægerne. Dvs. at man anerkender at man har brug for healere, selv om man ikke kan måle, veje, forklare, empirisk fornuftmæssigt forklare, eller forklare hvordan de gør, har man anerkendt, at de må arbejde på hospitalet på lige fod med læger gør; en vestlig læge. Det er jo tankevækkende at sætte op i en Grønlandsk kontekst, hvor sundhedsvæsen her i Grønland egentlig afspejler rigtig meget et dansk sundhedssystem. Det er igen et system man bare har taget; eller overtaget og undermineret ens lagt eget.

Det er får mig til at reflektere over at når hun forklarer de aspekter i Alaska; altså, de ting og perspektiver på hvordan man anser vestlig uddannelse som noget højt, men også traditionel viden, som en høj viden som man desværre ikke gør her i Grønland.

Man anerkender en holistisk måde at hele, behandle mennesker eller patienter som hele mennesker. Det fysiske, det psykiske, mentale, emotionelle, men også det spirituelle aspekt.

Det man anerkender i Alaska, og hvor meget det mangler her i det her samfund.

Hun siger, at hun kan se, at der er mennesker her som har den her evne til at hele, men det er gemt, fordi man er bange for at blive mobbet, man er bange for at blive latterliggjort, man er bange for at ikke at blive taget seriøst, set ned på, fordi det var sådan man gjorde under kolonialismen; at man latterliggjorde sine egne værdier. Fordi man ikke anerkender dem indenfor

kristendommen, så nedgjorde man ad dem; så skulle man skamme sig; og så skal man skamme sig endnu mere, at man at man stadig bruger dem. Hun mener også at det er på tide at vi anerkender disse gaver, eller disse evner og værdsætter det som det kan give.

Delkonklusion

Scener der viser forskelle på kulturen og den måde kulturelle forskelle kan manifestere sig i forskellige måder. Det er ikke ensbetydende med at alle er sådan eller de fleste gør dette. Inuitiske værdier, hvor trangen til at tage sin plads er ud over det kollektive – og den Individualisering eller Individualisme der er tydelig mht. måden at agere på og måden at italesætte og diskutere på i de forskellige fora hvor forskningen diskuteres er tydelig.

I hele filmen har min intention ikke været for at skabe mere forvirring, men at kunne konkret vise hvordan det også kan opleves når man ikke er fra den anden kultur.

Hensigten med scenerne er at få perspektiveret det som den kontemporære videnskab tager for givet – fordi rammen er stadig skabt ud fra den vestlige videnskabelig kontekst, og rammen som er sat af den kontemporære videnskaben.

At kunne vise det usagte. At vise det som ikke kan siges med ord, men ses og sanses.

Og det som går ud over end blot ord, men det som sker mellem ord og det der sker mellem mennesker i relation til hinanden og det omkringliggende.

At systematisk kategoriserede af viden, gør at man fra den vestlige kontemporære videnskab konceptualisere Indigenous Knowledge – og derved også danner deres egen begreb på noget som allerede findes i Indigenous knowledge.

Og det som Karina Møller sætter i perspektiv, i forhold til Alaska, som rent faktisk sprogligt og kulturelt minder om Grønland. Som også er koloniseret – dog noget senere end Vestgrønland. Og som hun påpeger, at grunden til de er så gode til at opretholde deres traditioner endnu, er pga. de netop er koloniseret meget senere end Grønland.

Den største forskel, er tydeligheden i at man anerkender Indigenous Knowledge i deres samfund i højere grad end vi gør her.

Fx. at man bruger healere, selv om man de ikke har en vestlig uddannelse.

At hvis dette var tilfælde her i Grønland, ville man højst sandsynlig se det med helt andre øjne end det man gør i Alaska. At det er med til at vise hvor vestligt Grønland er blevet, og hvilke konsekvenser Grønland har fået i forhold til koloniseringen.

Udfra en rettigheds perspektiv er problematikken i dette, påpeger blandt andet Ann Eileen Lennert i sin afhandling (Lennert 2017).

At lokale vidensholdere, herunder oprindelige folk og i dette tilfælde Inuit, ikke har fået lov til at definere deres egen begreb på hvad 'Indigenous Knowledge' eller 'Local knowledge' skal hedde. I henhold til UNDRIP(FN 2007) , en rettighed at oprindelig folk for det første har ret til selvbestemmelse, herunder få beskyttet deres identitet, kultur og uddannelse. Samt disse skal beskyttes ved at lave mekanismer af regeringen som har til hensigt at fremme brug af egne ord og sprog.

” Artikel 13

1. Oprindelige folk har ret til at forny, bruge, udvikle og overdrage deres historie, sprog, mundtlige traditioner, filosofier, skriftsystemer og litteratur til fremtidige generationer og til at navngive og beholde deres egne navne på samfund, steder og personer.”

Dette betyder konkret at det er mere passende at lokale videns holdere selv får lov at definere deres egen viden, og deriblandt definere dem selv, hvordan de forholder sig til deres viden og hvordan de anvender disse.

Kapitel 3 – Decolonization af viden

I dette kapitel kommer jeg ind på hvordan det visuelle materiale går op i en teoretisk kontekst. Det vigtigste i kapitlet er opsamlingen af al den viden ind i de forskellige teorier som blandt andet Kultur- og Samfundshistorie har givet. Jeg har som skrevet tidligere i indledningen, fokuseret på forskere som har fokus på Indigenous Knowledge og Decolonizing knowledge. Herunder kommer jeg ind som det vigtigste på Linda Tuhiwai Smith. Udover Linda er fokus på Tim Ingold, Ann Eileen Lennert samt Pitseolak Pfeife. Derudover kommer jeg ind på bogen 'Decolonizing Research – Indigenous Storywork as Methodology' af Professor Jo-Ann Archibald, Professor Jenny Lee Morgan, Dr Jason de Santolo som en af de vigtigste kilder.

Jeg bruger derudover videnskabsteori – herunder 'Viden videnskab og virkelighed' (Langergaard, Barlebo Rasmussen, and Sørensen 2006) som en vigtig kilde. Jeg har inddelt kapitlet i forskellige afsnit, 'Viden' som er generelt om hvordan viden forstås og kritisk gennemgang af hvad viden også er. Derefter er afsnittet 'Magt' – hvor jeg kommer ind i på hvilke måde forskningen dominerer i samfundet og videnskabens magt i den samfundsmæssige struktur. Jeg har så afsnittet 'Videnssystemer' hvor jeg kommer ind i 'Indigenous Knowledge' og derunder 'Indigenous Knowledges system' hvor jeg kommer med konkrete udpluk af hvordan Indigenous Knowledge systematiserer viden på, hvilke metoder og hvilke værdier derunder der bliver brugt.

Viden

I denne her afsnit, så kommer jeg ind på, en kritik af hvordan forskningens rammer er sat i forhold til tidligere kolonimagter.

Denne her kommer jeg ind på i forhold til som jeg begyndte med i indledningen af reflektionspapiret. Hvor kolonisering af viden, kommer ind og direkte påvirker hvordan videnskaben og forskningen ser ud – altså den nuværende kontemporære videnskab er i dag, og at den påvirkning stadig er gældende i forhold til hvilke rammer der bliver sat når der skal laves forskningsprojekter, i det hele taget den ramme der er sat og de krav der er og den påvirkning der stadig er gældende nu.

Der kritiserer jeg den i forhold til teorien fra Linda Tuhiwais Smiths 'Decolonizing Methodologies', hvor hun egentlig går ind og forklarer kolonisering af viden.

Der er et afsnit hvor hun konkretiserer de ting som forskere tidligere har vestliggjort viden ved at gøre det redskaber de bruger til at være universelle. Gøre den vestlige måde, metode, rammer, teorier og værdier er mere universelle end andre videnssystemer.

Viden er i den vestlige kontekst, viden som typisk er skrevet med ord – især i den akademiske verden, er viden et begreb hvor skrevne ord har en stor betydning. (Langergaard, Barlebo Rasmussen, and Sørensen 2006)

Det vil sige at kunne fremstille viden med det skrevne, at kunne analysere den viden som er kommet ind i ens egen system og kognitive tilstand – skal kunne nedfældes med ord. Det skal

tilmed ikke kun nedfældes, men hele den analyse og processen til hvordan man er kommet til en given konklusion skal kunne nedfældes på skrevne ord (Smith 1999).

Det er dermed også ligegyldigt om du er økonomistuderende eller om du er kunststuderende som er et mere kreativt fag, at man mere eller mindre skal kunne udtrykke sin viden i skrevne form, det er i hver fald de krav der er i en universitetsgrad.

Viden kan genereres på mange måder, og viden generelt noget vi oplever hele tiden kontinuerligt i den ene eller anden grad i vores hverdag.

Det betyder at viden kan opleves inde i kroppen som indsigter og klarhed, opklaringer og konklusioner som varieret opleves som noget enten forløsende, tilfredsstillende eller fornuftsmæssig brugbare informationer.

Viden er dog også i min overbevisning om at noget som kan opleves og leveres uden at nødvendigvis skal kunne udtrykke den viden med det skrevne, i det er der fx traditionelle narrative fortællinger i blandt oprindelige kulturer.

Det betyder at overførsel af viden er noget som skal kunne viderebringes uden at skrive det ned først, men ved at bruge forskellige traditionelle typer af fortællinger – heriblandt storytelling.

Hvad er så formålet med den viden man gerne vil have ud. Er det en type information som man gerne vil have genereret noget bestemt information til en bestemt målgruppe – eller er det en oplevelse af noget bestemt for at få mennesker til at få nogle bestemte indsigter og bestemte belysninger som giver klarhed omkring noget et fokusemne.

Den sidste del af dette er kultur og kunst rigtig god til at give – en form for oplevelse af noget bestemt, som på en eller anden måde giver mulighed for at reflektere over noget og som giver en oplevelse af noget bestemt eller måske ikke noget bestemt andet end at det skal give en oplevelse i sin indre – uanset om man er dybdefølelse og oplever dybe indsigter med filosofiske analogier og andre teoretiske aspekter eller om man oplever det meget konkret.

Det må vel være en interesse i den akademiske verden ikke kun viderebringe viden til de studerende, men at generere og aktivere viden hos den studerende som vil kunne give noget til samfundet. Det er vel essensen i at kunne gøre den studerende selvstændig.

Det er vel også der hvor en form for misforstået kultur om at være selvstændig studerende skal kunne agere, at det er ikke kun ved at selv kunne danne en overblik over teori, hvordan denne skal

anvende det i sin egen opgave og præstere i en bestemt akademisk korrekt struktur – det er vel også ved at gøre dem klar nok til at kunne både reflektere, aktivere og formidle viden som skal kunne bidrage til deres egen vej til at forstå deres formål med deres studie, og kunne give det videre til samfundet. At kunne få indsigter som giver løsninger og bidrager til samfundet i den grad så det hænger sammen med den akademiske verden.

At agere selvstændig er at kunne anvende viden som i første omgang er en viden som måske ikke er i sin egen kulturverden – og have interesse i at kunne viderebringe sin viden ved at give en oplevelse af den form for viden.

Som tidligere beskrevet så er viden også den del hvor oplevelsen af det uden at sige det, generer en bestemt klarhed, uklarhed eller refleksion – det giver i hver fald en form for at ryste sin egen nuværende viden til at kunne ekspandere sig så nysgerrigheden følger med.

Det at nysgerrigheden følger med, gør at forskningen eller undersøgelsen af noget bestemt gør det mere motiverende til at kunne viderebringe det man selv har genereret.

Det er det samme med denne video – mit ønske er at kunne viderebringe en form for viden, som er en oplevelse for andre – og en ekspansion og udfordring af egen ståsted.

En direkte konsekvens af koloniseringen af viden, er at man faktisk gør andre videnssystemer som indeholder andre metoder, andre værdier, andre teorier og andre måder at have og få viden på, mindre værd og faktisk mindre rigtige end den vestlige måde og den eurocentriske måde at både sætte rammer, kategorisere, fornuftliggøre og konceptualisere af viden på.

At der er en bestemt måde at reflektere over tingene, og igennem oplysning og uddannelse kan opnå en slags 'højere' forståelse af hvordan viden skal analyseres, reflekteres og anvendes bedst mulig måde.

I videnskabsteori læres der omkring hvad viden er, og den måde der udelukkende bruges vestliggørelse af hvad viden burde kunne gøre for at reflektivt skabe nye former for viden og nye former for teorier. I 'Viden, Videnskab og Virkelighed' af Langergaard, Rasmussen og Sørensen – er det tydeligt at læse hvilke både egenskaber og fornuftsmæssig styring man skal have, før man overhovedet vil kalde det videnskab.

"Specielt er troen på den universelle viden stærk – det, Merton kalder universalismenormen.

Universalismenormen er et udtryk for den universitære og videnskabelig norm, der stræber efter at

skabe viden om virkeligheden, som ikke udelukkende er udtryk for det perspektiv, som virkeligheden er set ud fra. Normens ideal er, at forskningens og videnskabens resultater skal være udtryk for universel viden og universelle perspektiver. Den viden, som præsenteres som mere end udelukkende personlig overbevisning, er mere tillidsvækkende, end den viden, som kun kan begrundes med udsagnet, "sådan er det, fordi jeg siger det". Universalismenormen betyder også, at videnskaben styres af et mål om at skabe viden, der er en realistisk gengivelse af virkeligheden." (Langergaard, Barlebo Rasmussen, and Sørensen 2006)

Selv ordet 'Universalismenormen' er meget sigende, at man har en overbevisning om at denne vestlige form for forskning er den mest universelle og dermed også det meget virkelige. Det er paradoksalt at man laver et system som i virkeligheden modsiger lidt sig selv selvom man virkelig prøver at lave en ramme som er en overordnet ramme for alle former for viden. Og hvis man med et andet perspektiv, ser på det som den hypotese som Merton påstår, betyder det så at vestens virkelighed er den mest virkelige end alle andre kulturer?

Og denne paradoksale påstand bliver understreget igen i samme bog:

"Forskning og videnskab – den viden, der kommer ud af det – kan give ny refleksion og nye spændende kontrainuitive forståelse af praksis. Der kan opløse de vante samfundsmæssige eller personlige forestillinger og bibringe nye erkendelser. Andre aktiviteter og samfundsmæssige institutioner kan også dette (fx religionen), men forskning og videnskab har igennem de sidste par hundrede år vist deres samfundsmæssige styrke og gennemslagskraft. Både i forhold til at skabe nye teorier, ny viden, til at kunne reflektere over denne videns grundelse og til at forholde sig kritisk til den en gang etablerede viden. Derfor er forskningsbaseret læring og undervisning indtil videre den måde, hvorpå vi bedst understøtter og stimulerer refleksion. Sådan er det muligvis ikke i alle dele af verden, men i Vesten er det blevet normen."

At man overophæver forskningens rammer til et overordnet redskab til at få ny erkendelse som udfordrer refleksion og måder at artikulere ny viden på. Dernæst også udelukker nærmest andre måder at kunne få ny viden på er lige så værdifuldt og anerkendelsesværdigt end vestlig norm.

Den sidste sætning, som påstår at man stimulerer refleksion bedst mulig, indirekte påstår derved at Vesten (Eurocentrismen) er den bedste til at stimulere refleksion på, bedre end andre kulturer, ligefrem, eftersom det ikke er normen andre steder end Vesten.

Magt

Videnskaben som vi kender i dag, er utrolig magtfuld. Den viden der formidles ud kan hurtig bruges som en reference som mange gange bruges som grundsten for mange politiske tiltag, beslutninger og handlinger.

Og ser man på videnskaben igennem tiden, så det at en mand står med en hvid kittel, er med til at autoritært troværdiggøre det der formidles omkring. Det ses typisk også igennem tv reklamer eller igennem tiderne. Det bliver det som er pålideligt og hver dag er der en eller anden forskningsresultat som siger det ene eller det andet som er med til at forandre det politiske beslutninger som så påvirker den almene borgers liv på den ene eller den anden måde, i større eller mindre grad.

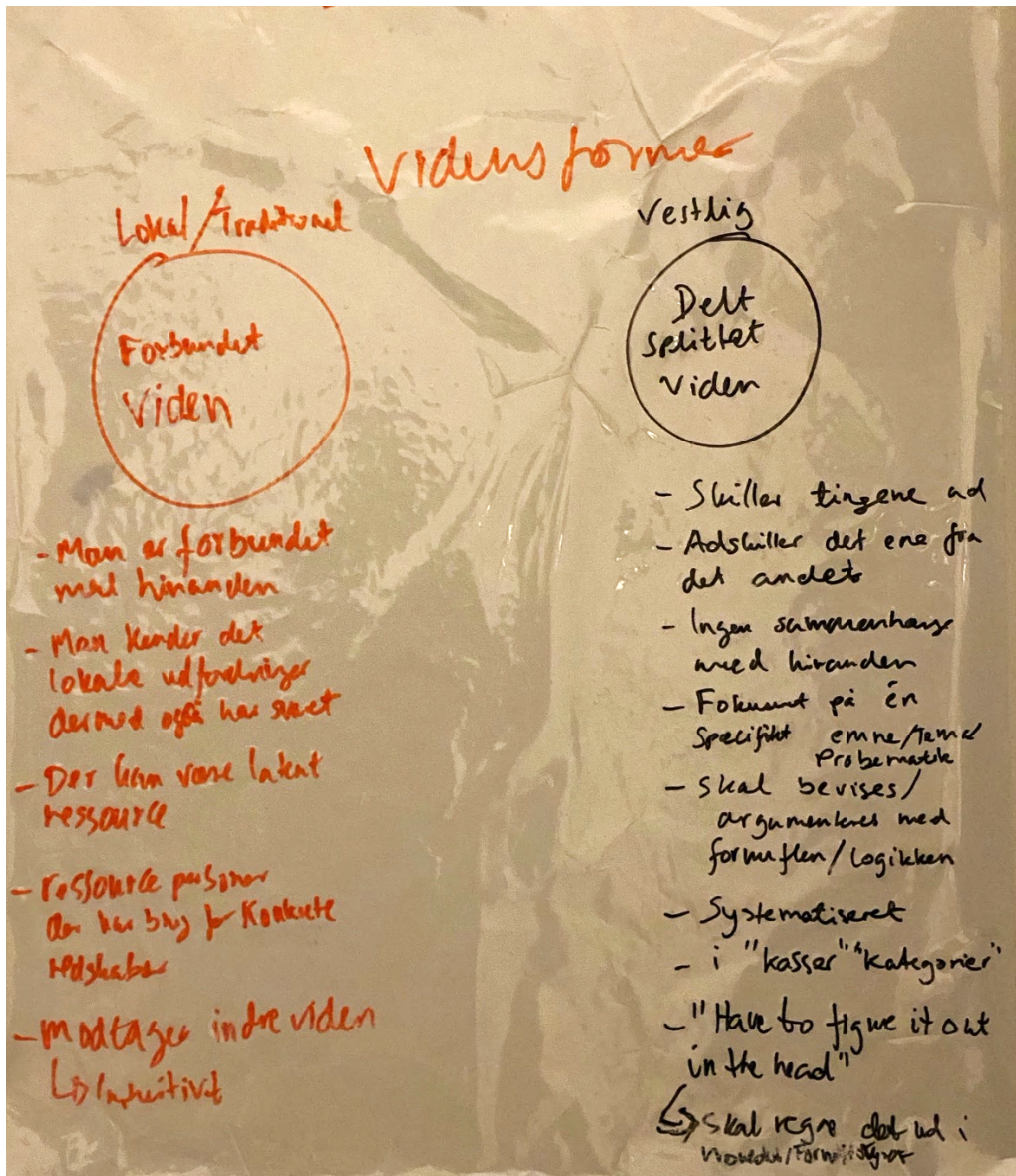
Og fordi den vestlige norm, omkring vidensskabende institutioners position mht. hvad der er mest refleksions givende og giver den mest virkelige billede af hvordan verden hænger sammen – har det også igennem historien fået en position af magt – netop i kraft af at man ikke har givet ret meget plads til andet videnssystemer. (Langergaard, Barlebo Rasmussen, and Sørensen 2006) Fordi der er den magtforhold, mht viden – står Indigenous Knowledge i en situation hvor der ikke er ligeværdig anerkendelse af viden og tillid. Som tidligere påpeget, er det Imperialistiske og kolonimagters dominerende faktor i at den kontemporære videnskab som den er i dag, med den magt den har.

Videnssystemer

Under mine reflektioner, mange tanker og sparringer med min vejleder, medstuderende og andre forskere, har jeg i starten af min specialeundersøgelse, skrevet en hel del på tavler og store post it's.

Og det er tanker og refleksioner inspireret af de teorier og gennemgåede metoder vi har haft igennem tiden under studiet.

Figur 1

Mht viden – har jeg skrevet i figur 1 hvad jeg ser, observerer og mærker – der kan opdeles på. Jeg kaldte det 'Forbundet viden', som også i teksten her er Indigenous Knowledge.

Dette har jeg skrevet ud fra hvad jeg fornemmer omkring hvad jeg ellers skulle kalde det mest passende navn.

Det andet har jeg kaldt 'Delt splitte viden' – igen ud fra de kategoriseringer samt måder man individualiserer viden samt afskille tingene på.

Forbundet viden – Lokal/Traditionel viden:

- **Man er forbundet med hinanden** – her er det mennesker og naturen samt dyrene imellem.
- **Man kender de lokale udfordringer, dermed også har svaret**
- **Der kan være lokale ressource**
- **Ressource personer der har brug for konkrete redskaber**
- **Modtage indre viden-> intuition**

Mht. forbundethed, er det som Ingold så fint formulerer omkring mennesket og det at miljøet i sig selv indeholder informationer i forhold til konteksten i det sted – og man egentlig ikke rigtig kan bruge de informationer til noget medmindre man forbinder sig selv i det kontekst de informationer er skabt i. At man igennem erfaringer, og det at se og mærke det selv, skaber indsigter inde i en selv som person – det skaber refleksioner som mennesker der kan blive i stand til at forstå de informationer der er i forhold til konteksten (Ingold 2002).

De næste tre er mht den viden de lokale har om noget konkret, kan være med til at både at skabe løsninger hvis man inddrager dem i en måde som gør at de vil være med til at skabe løsningerne fordi deres viden bliver anerkendt.

Viden som fangerne har, kommer fra generationer af viden som er leveret videre, den er også intuitiv som læres op fra barnsben som en kompetence, præcis som fornuften og logikken er.

Intuition er vigtig i forhold til fangers viden og i forhold til oprindeligt folk som bor i barske miljøer som kræver beslutninger som typisk også kan gælde liv eller død.

Og selvom den kontemporære videnskab netop affejer intuitionen som noget brugbart – så er det alligevel ikke noget der ikke kan udelukkes og derved sige at forskere fra vestlig videnssystem ikke bruger intuition. Når Ingold påpeger dette, at det i stedet for at blive kaldt intuition, bliver noget som hedder ”det føles rigtigt” beslutning – er en intuitiv beslutning af en kombineret vestlig videnskabelig kontekst.

Og at sætte viden ind i dens kontekst, og dermed mærke hvad der intuitivt er tale om – er en helt naturlig ting at bruge i forskningen og anerkende den som en egentlig kompetence (Ingold 2002).

Delt og splittet viden – Vestlig:

- **Skiller tingene ad**
- **Adskiller det ene fra det andet**
- **Ingen sammenhæng med hinanden**
- **Fokuseret på én specifik emne/tema/problematik**
- **Skal bevises/argumenteres med fornuften/logikken**
- **Systematiseret i kasse kategorier**
- **"Have to figure it out in the head" -> skal regne det hele ud i hovedet**

Den vestlige kontemporære videnssystem – selvom det måske er blevet meget bedre til at have en holistisk helhedsmæssig syn – har jeg inddelt som ovennævnte.

At man har tendens til at skille tingene ad – netop som man påpeger i videnskabsteori omkring at kunne stille kritisk skille tingene ad, sætte spørgsmålstegn ved dem og hele tiden kritiserer det enkelte delelementer.

At man derved også adskiller tingene for at kunne bruge det ene information ud imod det andet, for at sikre den bedst mulige kritik.

At man fokuserer på en problematik og selvom man måske er begyndt at berøre, at flere emner kan berøre andre emner/problematikker som kan være tilknyttet.

Er der alt for lidt helhedssyn på i det hele taget i samfundet og det omkringliggende.

Det skal helst kunne kategoriseres så man kan finde ud af hvad der er hvor henne og de skal helst fornuftsmæssigt kategoriseres i bestemte kasser i akademiske termer og begreber.

Indigenous Knowledge

I forhold til teorien, i forhold til den opbygning jeg har lavet, af filmen, har jeg prøvet at lave flere aspekter end bare et område.

Det her er et område som egentlig handler om at, problematisere simplificeringen af forskningen kan blive når man ikke tager helheden med indover.

Og hvordan alting er interconnected, altså alting er forbundet med hinanden, helt fra starten. Og det er egentlig det jeg har prøvet at vise i filmen. At vise alle aspekterne, lige fra videnskabelig

måde at forklare det på, og så gå ind og forklare det på fangernes eget sprog, syn og hvordan de oplever det – hvordan de ser tingene, fordi de er eksperterne i de områder i deres liv.

Det samme gør jeg også i forhold til det spirituelle, som egentlig ikke bare handler om det intellektuelle.

Men det også noget der handler om hvad der hænger sammen i forhold til den måde jeg også viser når jeg siger i filmen at kulturen skal forstås på en dybere måde.

Når jeg mener dybere måde så kan man ikke kun tage et område, og lade det blive der – men også at tage det op, hvis man kun fokuserer på det ene område, så kan du ikke finde ud af eller forstå helheden af hvorfor det er sådan som det er.

Og når vi skal ind og forstå der er det der er – en kløft mellem videnssystemerne, herunder er det i filmen der skitseres, fangere på den Indigenous Knowledge system, og biolog samt andre akademiske forskere fra den kontemporære videnskab.

Når man egentlig går ind og fokuserer på ikke kun det ene men helheden af at Indigenous Knowledge er et stort system, et videnssystem lige præcis som den kontemporære videnskabs system. Hvor den kontemporære videnskab har sit eget system med kategorisering og indsamling af empiri, har Indigenous knowledge sit eget system som handler om hvordan alting er forbundet med hinanden. Lige fra det spirituelle hvor vores værdier og traditioner kommer ind og bliver manifisteret på den måde. Hvor det reelt set handler om velværd når det spirituelle kommer ind, og bliver manifisteret i den måde livet ikke kun overleveres, men trives i det barske ydre natur og miljø.

Og det giver en forståelse af hvorfor har man gjort tingene som man har gjort det, fordi det givet noget i samfundet, for den enkelte og alle. Det giver noget ved en højere enhed, og det er vigtigt at ikke kun forstå den del af samfundet, men også anerkende at den eksisterer for en vigtig formål, som giver den enkelte noget lige så meget for fællesskabets og samfundets velfærd.

Indigenous Knowledge system

I forhold til viden, indigenous knowledge, en af de ting som jeg husker under mine optagelser i forhold til interviews, så havde jeg interviewet Henrik Simonsen fra Narsarmiuq, han var den

ældste der boede der, nu er han så flyttet til plejehjemmet i Nanortalik. Men der da jeg talte med ham i 2019 over telefonen, da var han den ældste i Narsarmiut endnu.

Jeg interviewede ham i forhold til *Kipparsimaarneq* som jeg har nævnt tidligere i reflektions papiret.

Jeg spørger ham ind til *kipparsimaarneq* fordi han har gjort det så meget. Han fortæller om hvordan de som familie har taget ud en måned eller mere ad gangen stort set hvert år hele sit voksenliv.

Jeg havde et semi konstrueret interview til ham, dvs. jeg havde forberedt nogle spørgsmål eller var det frit. Spørgsmålene omhandlede mere om *kipparsimaarneq*, hvad de fik ud af det, hvordan og hvorfor de gjorde de her ting.

Det der sker med mig når jeg taler med ham, det er at jeg får en oplevelse af, som om jeg sidder lige foran ham. Den forbindelse vi får med hinanden, gør at det er som om jeg kan se ham for mig, lige foran mig, og det forstærker ligesom den forbindelse som vi har. Nogle gange så taler han lidt utydeligt, men jeg kan fornemme ham og forstå hvad det er han siger. Han siger på et tidspunkt, at han ville ønske at jeg var der, lige foran mig, så kunne jeg vise dig fjeldene og havet, så kunne jeg pege og du kunne se og mærke hvad det er. Det er meget nemmere at vise dig det.

Det er først nu at det går op for mig, i og med at han sagde det der, selv om at han ikke sagde det italesættende om hvorfor det er vigtigt. Med i det han sagde at han ville vise mig det, forstår jeg nu den sammenkobling der er i forhold til den Storywork der er; teorien i forhold til metoden.

Hvor man egentlig siger det samme i forhold til de her mennesker der er i et afsnit på side 46, hvor de fortæller at der er et spirituelt og videns menneske, som er en del af en klan/stamme.

Der er blandt Natives hvor der er en der fortæller om at landet, det omgivende land, det miljø der er omkring, har viden, og det regenererer. Den viden er i fjeldene, er i landet, er i bjergene, og ikke kun iblandt mennesker, imellem mennesker men i blandt den energi og viden som fjeldene og det omkringliggende har. Det er også blandt mennesker, i fjeldet, i dyrene, den er i mellem alt det, den forbindelse der er mellem det hele (Archibald et al. 2019).

Det land, den stamme hun kommer fra er hun keeper of the land, landets varetager, og landets stemme. Hun har den her viden, hun ved hvad det er for noget, og kan komme ind og mærke

energien og forbindelsen der er. Hun fortæller at den forbindelse, den måde at de, deres stamme har et system for dokumentation og vedligeholdelse, hvordan man opretholder den her viden i forhold til den sociale oplevelse på/med landet (Archibald et al. 2019) . Dvs hvordan man som menneske interagerer på det land og det omliggende miljø, som forklarer at det går igennem ved narrativer, og videregivelse af fortællinger. Der er et helt system for de her fortællinger, som er med til at opretholde den her viden. Som også er med til at anderkende at man er inter-related, at man er Et. Ikke Et med det hele men at man er en del af det hele; landet, dyrene og mennesker imellem, miljøet man er en del af. Også alt det man ikke kan se, det er en del af det hele.

Sila og Inua

Og som en del af vores kultur, er som jeg nævner lidt tidligere at *Sila*, som egentlig betyder både det vejret og alt imellem miljøet, samtidig også det interne *Sila* – sindet.

Dertil skrevet som tidligere mht. naturen indeholder informationer som kan tilgås - så underbygges det af den animistiske teori, hvor *Inua* egentlig betyder energi eller dens kraft i alting. At alt væren har energi og livskraft – og det er i den livskraft informationerne er og skal tilgås. Dette bekræftes af Tim Ingold som jeg citerer lidt længere nede i kapitlet (Steenholdt 2005).

Måden man opretholder metoder og hvordan man systematiserer Indigenous Knowledge, er igennem narrativer, en direkte måde at opretholde et videnssystem på ved at videregive viden igennem fortællinger og dens kraft – dens inua – for selv fortællinger endda latter havde sin egen inua.

De har lavet forskellige metoder hvor viden ikke bare fortælles, men mærkes og den transmitterer igennem forskellige måder. Både med ritualer, men også igennem at man er sammen socialt, flere sammen socialt, at man informerer igennem sociale arrangementer. Nej man informerer ikke, men at man er sammen socialt med flere, at man er sammen socialt familiemæssigt og individuelt, at man selv er omkring naturen.

At den her viden ligesom kommer igennem, og der anerkender man at den måde at man får viden på er en essentiel videns form som er direkte forbundet med landet og det omkringliggende. Fordi det land og det miljø de lever i og er omkring, er en direkte forbindelse med det som de lever af. Ikke kun lever af men også spirituelt lever af. Det er en livsbekræftende form.

Det er det første at jeg tænker på når Henrik siger, at han ville ønske at jeg kunne være der så han kunne vise mig hvad det er han vil vise mig, fordi at der er så meget i det omkringliggende end bare det at tale om det, end bare at fortælle om det han har oplevet.

Det her er et direkte link mellem den her metode, at man afkoloniserer den måde at man bruger metoder. Det er ikke nok bare at interviewe, og så bruge de informationer som er brudstykker af en større del af en stor information. Den information handler i virkeligheden om at man er forbundet med det omkringliggende. Fx her er det så fangst. At det er vigtigt at man tager helheden med ind, både det der sker før man tager afsted, under og efter at man er taget afsted. Al den viden som fjeldet, det omkringliggende, havet, stenene, dyrene, den viden at de er med til at opretholde, at man skal gå ind og mærke den for at skabe sig en større forståelse og anerkendelse af hvordan og hvorfor det er vigtigt at leve på den her måde. Hvorfor man gjorde de her ting, hvorfor gør man de her ting og ikke bare en forståelse med intellektet/fornuften for at forstå, at det er for at overleve, men også for at trives, at have en livsmening med tingene, at det ligesom går op i en højere enhed.

Spiritualitet

Det spirituelle er forbundet med viden, det er et sted man forbinder sig til som også giver viden. Der er ikke noget rationalisering eller andet fornuftsmæssig forståelse for hvordan man får eller indsamler viden fra – og derfor kan det virke svært at prøve at måle den viden fra den kontemporære videnskabs øjne. Og det i sig selv er ikke at anerkende at Indigenous Knowledge som et system for sig, men at prøve at tage det i en kontekst ud, og se det med det kontemporære videnskabs systems øjne, og begynde at analysere samt kategorisere det fra det perspektiv.

Det betyder også at hvis man anerkendte Indigenous Knowledge som et videnssystem for sig, så ville man også mere naturligt forstå at det er en hel verden og univers for sig at forstå viden og indsamle viden samt anvende viden på en hel anden forståelsesramme, struktur og værdisæt på. Den viden bliver manifisteret igennem narrativer og igennem fangstmetoder ved at videregive den til den næste generation.

Man bruger også naturen som en måde at forbinde sig med det spirituelle på – det bliver nemmere at fornemme vejret og det giver større mening med hvordan naturen agerer.

Og netop som Elmer Torp i filmen siger, så er det noget man observerer og så erfarer man det på en anden måde – men det er dybere end blot erfaring, det er både det man erfarer, det man kan se og det som observeres. Men det er også erfaring som er egentlig tappet ind i noget spirituelt og noget højere som Karina Møller så fint kommer ind på mht Silence – altså stilheden.

Og det er der det bliver svært at forklare, fordi det er indenfor Indigenous Knowledge, selve systemet. Systemet som egentlig ikke er en systematisering, men et system som også er kompleks. Som også er viden, det er et system hvor man egentlig får noget viden og anvender viden og videregiver viden. Og det er en måde ikke kun overleve men også trives i et ellers så barsk og rå miljø som i Grønland og i Arktis.

Flere forskere skriver om, blandt andet om hvordan man Inuit har relation til naturen og det omgivende, skriver Tim Ingold blandt andet:

“Our knowledgeability consists, rather, in the capacity to situate such information, and understand its meaning, within the context of a direct perceptual engagement with our environments. And we develop this capacity, I contend, by having things shown to us.” ... “When the novice is brought into the presence of some component of the environment and called upon to attend to it in a certain way, his task, then, is not to decode it. It is rather to discover for himself the meaning that lies within it. To aid him in this task he is provided with a set of keys in another sense, not as ciphers but as clues (see Chapter Eleven, p. 208). Whereas the cipher is centrifugal, allowing the novice to access meanings that are attached (‘pinned on’) by the mind to the outer surface of the world, the clue is centripetal, guiding him towards meanings that lie at the heart of the world itself, but which are normally hidden behind the facade of superficial appearances. The contrast between the key as cipher and the key as clue corresponds to the critical distinction, to which I have already drawn attention, between decoding and revelation. A clue, in short, is a landmark that condenses otherwise disparate strands of experience into a unifying orientation which, in turn, opens up the world to perception of greater depth and clarity. In this sense, clues are keys that unlock the doors of perception, and the more keys you hold, the more doors you can unlock, and the more the world opens up to you. My contention is that it is through the progressive acquisition of such keys that people learn to perceive the world around them.”(Ingold 2002)

Og I den forskningsmæssige sammenhæng, er det en netop en afkodning og kategorisering der som regel sker i stedet for at forskeren også udvikler sig til at forstå den anden system. Og i samme forståelse at videnskabens rammer ikke repræsenterer det som fangernes omgivelser gør, og at den sammenhæng har en påvirkning på hvordan fangernes informationer som er en direkte arv fra landet og miljøet (Sila) de er fra, mister deres essens (deres Inua). Og det er ved denne scene som er ret tydelig i blandt andet Ingold siger.

Decolonization af viden og forskning

Mens den klassiske videnskab er begrænset i sin form, handler det at kunne afkolonisere videnskaben om, hvad videnskaben og viden reelt set kan rumme.

At videnskabsteorien egentlig handler om at erkende at vi ser en virkelighed, at vi alle har et perspektiv og standpunkt fra den virkelighed vi ser.

At erkende at den virkelighed er sandt, men også at det er blot en nærmere sandhed end den reelle sandhed, da det altid vil være et perspektiv af en sandhed og udgangspunkt. (L.

Langergaard, S. Rasmussen, A. Sørensen; 2006)

At videnskaben kræver i en akademisk tekst, skal kunne rumme specifikke rammer og betingelser før den er gyldig, er i sig selv en modsigelse af det som man egentlig forstår ved hvad viden er.

Det betyder at for at nærme sig en sandhed, har man lavet en række kontrol af empiri for at kunne gøre den troværdig.

Når forståelsen af hvad viden er og hvad det kan indeholde, bliver tydelig, bliver det også svært at ikke se de begrænsninger som klassiske vestlige videnskab har sat sig som rammer.

Det vises tydeligt især når der forskes i et felt, er der tendens til at kun fokusere på det ene emne og det omkringliggende ikke bliver i højere grad medtaget.

Vi lærer tidlig i videnskabsteori om at det felt vi skal arbejde med, er der et område vi kan og skal fokusere på at løse, et specifikt problem. Det er som regel en smal og afgrænset problemstilling – især at ikke skabe for stor forvirring og at man afgrænser så godt at det bliver tydeligt.

Og som nok en af det vigtigste elementer, at det skal være objektivt, og troen om at den klassiske vestlige akademiske ramme er i stand til at være objektiv, er i sig selv problematisk.

Selvom videnskabsteori og den klassiske positivisme inddrager hermeneutiske aspekter og teorier, er det stadig teorier som handler om at man har et forståelsespunkt som godt nok påstås at være

cirkulære, men ikke inddrager metodisk ændring af at få empiri (L. Langergaard, S. Rasmussen, A. Sørensen; 2006).

En anden problematik som den klassiske videnskabsteori har, er påstanden om alting har en start og en ende, og alting udvikler sig i en bestemt retning og skal udvikle sig til noget fra primitiv til det bedre (Smith 1999). Det i sig selv er en selvmodsigelse af hvad man ellers prøver at omfavne i videnskabsteorien, nemlig at kunne perspektivere sig med helheden af den afgrænsede del man forsker i. At selvom disse rammer og redskaber prøver at skabe rammer om at både være neutrale og være objektive, udelukker de sig selv (videnskaben) i at diskurs finder sted uanset hvad og hvor, også i videnskaben.

Det betyder desuden at man har en tro om at være overlegent redskab, som skal analysere andre samfundsdele, institutioner og resten af samfundet.

At viden og videns dannelse først kan være troværdig når og hvis man har gennemgået de række videnskabsteoretiske rammer, er også problematisk som begrænser andre former for viden og videns dannelse.

Eurocentrisme og Epistemologi

Epistemologi er diskursen, det er det perspektiv og verdenssyn man præsenterer sin viden ud fra i given rammer.

Epistemologi er i tidligere koloniserede lande, stadig præget af eurocentrisk epistemologi.

Eurocentrisk er et begreb på det som Imperialistiske lande og tidligere kolonimagters position som systematisk satte rammerne pga magtposition. Den ramme har stadig konsekvenser den dag i dag. Walter Mignolo (årstal) forklarer eurocentrismen sammenhængende med den epistemologi det præsenteres ud fra.

At man for at afkolonisere den viden, som et tidligere koloniseret land – er man nødt til at fjerne det link der forbinder sig med den epistemologi som dominerer det system det er skabt ud fra.

Dvs. at for at fjerne imperialistiske og kolonialistiske systemer, er der også en nødvendighed at for det første forstå hvilke kontekster og i hvilke rammer det man gerne vil fortælle, er skabt ud fra.

Er det et perspektiv som er man taler ud fra – og dermed også rammen af det videnssystem det er skabt ud fra.

” ...In his foundational statement, Anibal Quijano proposed that decolonizing means to disengage (de-link) from eurocentrism (once again, not as a geography but as eurologocentrism), controlled by Western languages and institutions, since the Renaissance, grounded in Greek and Latin as the ultimate linguistic ground in which epistemic categories are lodged.”(ADA, ISASI-DÍAZ, and MENDIETA 2019)

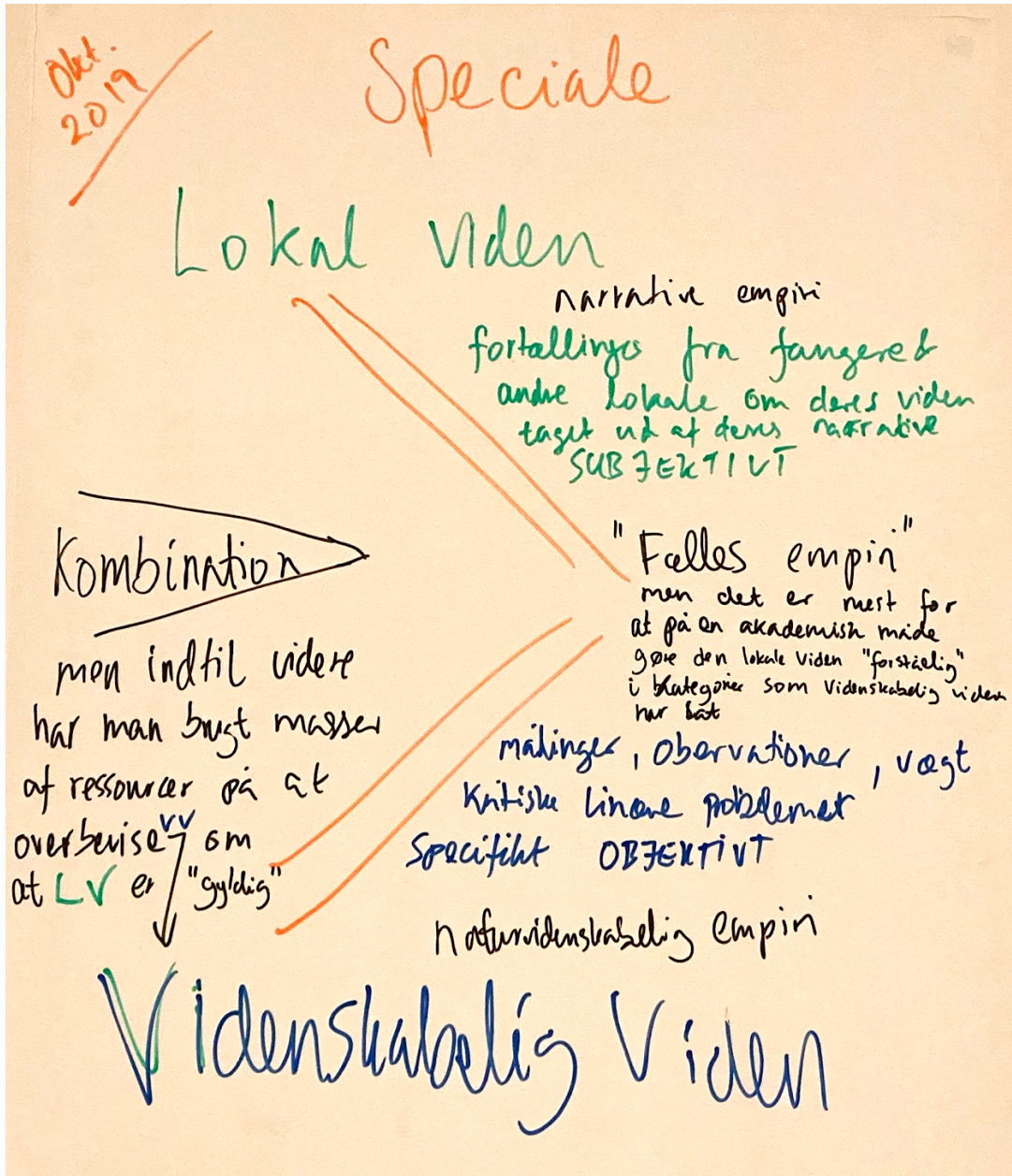
Det er en underbyggelse af at epistemologi er præget af det system det oprindeligt er designet af – dette betyder også at det har påvirkninger på hvordan vi præsenterer vores forskning på, lige fra historie til perspektiver på hvordan tingene ser ud udfra vores egen synspunkt – dermed også vores egne løsninger til de problemstillinger vi skal sætte op som forskere.

Kapitel 4

Konklusion

I starten af denne specialrejse, skrev jeg en del ned som skrevet på store post it's.

Herunder er en rammende konklusion af filmen samt de refleksioner der var kommet igennem før jeg startede på produktionen af filmen.

Hvor jeg inddelte det i en kombination af Lokal viden, og så Videnskabelig viden.

Kort og konkret skrev jeg det jeg allerede kunne se, hvordan tingene kunne inddeles og hvilke tendenser eller karakteristika begge vidensformer havde - men også hvad jeg ser der indtil videre er blevet brugt energi på. Det her er starten af mit speciale.

Når jeg læser de kilder jeg har refereret til – har man brugt en del teori og tekst på at overbevise i den kontemporære videnskab om, at Indigenous Knowledge findes og man har beskrevet den i brudstykker på et akademisk plan.

Udfordringen ligger i at man ikke til et højt nok plan anerkender at det faktisk er et helt videnssystem for sig, og dermed også hel andre metoder og måder at vide på samt at gøre tingene på.

Alt strukturen og metoderne er anderledes end den kontemporære videnskab – og selv den måde man prøver at inddrage i nutiden. Det kan man også se i filmen, at den måde man inddrager lokale og oprindeligt folk er ved at sætte dem i den kontemporære eurocentriske videnskabelige ramme. Det er på scenen i et kulturcenter man præsenterer – det er med plancher og post it's man sætter resultater op af sin 'viden' på i et kulturcenter. Og det er oppe på scenen med en powerpoint med bestemte ord man skal fremstille sig selv som. Præcis det samme som Aviaja Lyberth Hauptmann påpeger i kapitel 2 – hvor hun påpeger om fangerne så først får værdi, når de er noget bestemt, når de er udadvendte eller kan snakke på en bestemt måde – en måde hvor den turismebranche kan både forstå og forholde sig til.

Og det er det samme med den kontemporære videnskab her i Grønland – at fangernes viden først har værdi når og hvis de gør det på bestemte præmisser og strukturer.

Disse er eurocentriske rammer, det er en epistemologi der afspejler de konsekvenser som Imperialismen har haft og et konkret bevis på at, der stadig den dag i dag ikke er den magtbalance der skal være. Med magtbalance mener jeg at Indigenous Knowledge samt den kontemporære videnskab er lige vigtige og lige meget værd.

Hvis den magtbalance eksisterede, ville det ikke udelukkende være på de præmisser som den kontemporære forskning kræver – dvs. man ville kunne åbne op for Indigenous Knowledge's metoder og måder. Der sagtens kunne findes ceremonier, narrativer eller flere metoder mht. præsentation af viden og ny videns dannelse uden at de skal udsættes igennem den eurocentriske kontemporære videnskabelige ramme.

Og netop dette har jeg selv som studerende, prøvet at gøre med mit speciale. Ikke kun skrive om emnet – men rent faktisk også udfordre både mig selv og den kontemporære videnskab her i Grønland, på en måde som tillader og kombinerer flere kompetencer.

Både igennem det visuelle og det intuitive – med en kombination af at få viden og stole på en retning der ikke kan ses eller bevises før det er udført. Her helt konkret, den måde jeg har tilladt at udforme mit visuelle materiale, først og fremmest ved at stole på at den retning jeg skal på mht. specialet, at det er en retning som er vigtig, både mig selv som person, og det grønlandske

samfund. Her er hvad min Anaana viste mig igennem hendes væren. Hvordan hun igennem sin væren viste mig stilhed, og igennem hendes fortællinger og historier, sjove som alvorlige – alt det der er imellem. Hun viste mig billeder og lyde som hun tillod at gennemstrømme en – fordi hun af sin kraft, aldrig havde behovet for at bevise noget som helst – og blot var i det som er så naturligt for hende – at være i stilhed og at bruge stilheden også når hun fortalte, viderebragte viden ud over ord.

Lyd – Larmen og stilheden.

Lige fra musikken under filmen – snespurv. Til måden larmen begynder at stige eller lyden bliver helt fjernet – er én af de vigtigste dele af effekterne i filmen.

Fordi det handler om disse værdier – stilhed kontra larm. Essensen kontra støjen.

At kunne være i stilheden og mærke den og anerkende den, kontra man er nødt til at bruge ord.

Nu bygger man her i Nuuk en stor folkeskole til 1200 børn¹³ og at det er en manglende anerkendelse af værdien af stilheden.

Det handler om dybden af, hvad sker der, med relationen mellem mennesket og natur når man tager ud. Og den kan man kun mærke og få erfaringer af – dermed også få stimuleret sin refleksion, ved at skabe en relation til naturen og miljøet. Som så skaber noget dybere end blot viden, men videns dannelse og samskabelse af det lokalsamfund man kommer fra. Og dermed være med til at skabe muligheder og løsninger – udfra de traditioner man har, og fx igennem *Kipparsimaarneq* forstå blandt andet værdierne respekt, anerkendelse og bæredygtighed.

Fordi det handler ikke kun om ord, det handler ikke kun om det man siger og præsenterer.

Det handler om hvad du mærker, fordi du derigennem får ny indsigt og oplever det viden som ikke kun forbliver informationer som Tim Ingold beskriver så smukt som jeg nævner i kapitel 3 (Ingold 2002).

At fortælle uden lyd, hvad der sker mellem organismerne – hvad der sker udover samspillet mellem mennesker, som også deler viden om noget af det samme med forskellige perspektiver, vinkler og relationer.

---

¹³ <https://knr.gl/da/nyheder/selskaber-byder-p%C3%A5-historisk-skolebyggeri-i-nuuk>

Dette betyder, at for at besvare det som jeg problematiserede i introduktionen – så er udfordringen rammen om hele den struktur, som man prøver at løse. Dvs. den kontemporære videnskab er i sig selv med til at opretholde den problematik, med den form den har nu.

Og for at løse dette, er man nødt til at en efter en gennemgå hvordan den kontemporære videnskab ikke kun spænder ben, begrænser og underminerer – men hvordan den kan skabe muligheder og åbne mere op for at anerkende Indigenous Knowledge.

Og at det vigtigste skridt for at komme kløften imellem disse videnssystemer til livs, er at anerkende Indigenous Knowledge er et helt andet system for sig, med helt egne metoder og kompetencekrav.

Og det næste trin er så i min optik at finde måder at åbne op, så den kontemporære videnskab også får nytte af og bliver beriget af Indigenous Knowledge med alt dens egne metoder og kompetencekrav samt måder at systematisere på.

Kilder

- ADA, MARÍA, ISASI-DÍAZ, and EDUARDO MENDIETA. 2019. "Decolonizing Epistemologies - Theology and Philosophy." *Fordham University Press*.
- Archibald, Jo-ann, Q'um Q'um Xiem, Jenny Bol Jun Lee-Morgan, Jason De Santolo, and Linda Tuhiwai Smith. 2019. *Decolonizing Research: Indigenous Storywork as Methodology*. <https://www.amazon.com/Decolonizing-Research-Indigenous-Storywork-Methodology/dp/1786994607>.
- Australian Human rights commission. 2011. "Chapter 2: Lateral Violence in Aboriginal and Torres Strait Islander Communities - Social Justice Report 2011 | Australian Human Rights Commission." 2011. <https://humanrights.gov.au/our-work/chapter-2-lateral-violence-aboriginal-and-torres-strait-islander-communities-social>.
- Flora, Janne, Kasper Lambert Johansen, Line Anker Kyhn, and Anders Mosbech. 2019. "Piniariarneq Fangsten i Østgrønland Kortlagt Af Fangere."
- FN. 2007. "De Forenede Nationers Deklaration Om Oprindelige Folks Rettigheder." http://www.un.org/esa/socdev/unpfii/documents/DRIPS_danish.pdf.
- Frandsen, Niels H, Hans Christian Gulløv, Jens Heinrich, Einar Lund Jensen, Ole Marquardt, Søren Rud, Inge Seiding, Peter Andreas Toft, and Søren Thuesen. 2017. *Danmark Og Kolonierne: Grønland - Den Arktiske Koloni*. Gads Forlag. <https://gad.dk/danmark-og-kolonierne-groenland>.
- Freire, Paulo. 1970. *Pedagogy of the Oppressed, 30th Anniversary Edition, with an Introduction by Donaldo Macedo*.
- Hansen, Keld. 1971. *Grønlandske Fangere Fortæller*. <https://kuriosa.dk/vare/groenlandske-fangere-fortaeller/>.
- Hansen, Klaus Georg. 2017. "Fra Passiv Iagttager Til Aktiv Deltager Fra Passiv Iagttager Til Aktiv Deltager."
- Hastrup, Kirsten, Cecilie Rubow, and Tine Tjørnhøj-Thomsen. 2011. *Kulturanalyse : Kort Fortalt. Samfundslitteratur*. <https://bibliotek.dk/da/work/870970-basis%3A28773706>.
- Høegh, Inuk Silis. 2014. *Sume - Lyden Af En Revolution*. <https://www.dfi.dk/viden-om-film/filmdatabasen/film/sume-lyden-af-en-revolution>.
- Ingold, Tim. 2002. *The Perception of the Environment: Essays in Livelihood, Dwelling and Skill*.

- Mind, Culture, and Activity*. Vol. 9. https://doi.org/10.1207/s15327884mca0902_05.
- K. Wayne Yang & Eve Tuck. 2012. "Decolonization Is Not a Methaphor." *Decolonization: Indigeneity, Education & Society* 1 (1): 1–40.
<https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199253487.003.0014>.
- Langergaard, Luise Li, Søren Barlebo Rasmussen, and Asger Sørensen. 2006. *Viden, Videnskab Og Virkelighed*. <https://bibliotek.dk/da/work/870970-basis%3A26079721>.
- Larry, Buchanan, Bui Quoctrung, and Patel Jugal K. 2020. "Black Lives Matter May Be the Largest Movement in U.S. History." *The New York Times*, 2020.
<https://www.nytimes.com/interactive/2020/07/03/us/george-floyd-protests-crowd-size.html>.
- Lennert, Ann Eileen. 2017. (PDF) *A Millennium of Changing Environments in the Godthåbsfjord, West Greenland - Bridging Cultures of Knowledge*. Nuuk.
https://www.researchgate.net/publication/317597731_A_Millennium_of_Changing_Environments_in_the_Godthabsfjord_West_Greenland_-_Bridging_cultures_of_knowledge.
- Nielsen, Frederik. 1995. *Livet På de Yderste Øer Af Johannes, Kaldet Ungaarak*.
<https://bog.nu/titler/livet-paa-de-yderste-oer-frederik-lynge>.
- Oldham, Paul, and Miriam Anne Frank. 2008. "'We the Peoples...': The United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples." *Anthropology Today* 24 (2): 5–9.
<https://doi.org/10.1111/j.1467-8322.2008.00569.x>.
- Ole, Høiris, and Marquardt Ole. 2011. *Fra Vild Til Verdensborger*.
<https://unipress.dk/udgivelser/f/fra-vild-til-verdensborger/>.
- Rosing, Heidi. 2017. "Kulturkløfter Før Og Nu."
- Smith, Linda Tuhiwai. 1999. *Decolonizing Methodologies: Research and Indigenous Peoples*. 8th ed.
<https://www.amazon.com/Decolonizing-Methodologies-Research-Indigenous-Peoples/dp/1848139500>.
- Steenholdt, Emilie. 2005. "Liv, Død Og Evigt Liv."
- Thyssen, Ole. 2012. *Det Filosofiske Blik*. https://www.saxo.com/dk/det-filosofiske-blik_ole-thyssen_indbundet_9788775143283.
- United Nations. n.d. "1942: Declaration of The United Nations | United Nations." Accessed September 2, 2020. <https://www.un.org/en/sections/history-united-nations-charter/1942->

declaration-united-nations/index.html.

Artikler

<https://theconversation.com/explainer-what-is-decolonisation-131455>

<https://action.nationalhumanitiescenter.org/addressing-structural-racism-in-the-academy/>

<https://thegeopolitics.com/the-global-impact-of-the-black-lives-matter-movement/>

<https://sermitsiaq.ag/node/222413>

<https://knr.gl/da/radio/er-kolonitiden-et-historisk-falsum-15092015>

<https://humanrights.gov.au/our-work/chapter-2-lateral-violence-aboriginal-and-torres-strait-islander-communities-social>

<https://www.uni.gl/ilisimatuutut-misissuinerit/greenland-science-week.aspx>

<https://arctic.dtu.dk/Arrangementer/Afholdte-Arrangementer/Polar-Researcher-Days/21-November-2019>

<https://qimmeq.ku.dk/>

https://www.researchgate.net/profile/David_Romero_Manrique_De_Lara

[https://pure.au.dk/portal/da/persons/janne-flora\(41b507df-d0ce-44c4-86ae-eb90027444f8\).html](https://pure.au.dk/portal/da/persons/janne-flora(41b507df-d0ce-44c4-86ae-eb90027444f8).html)

<https://knr.gl/da/nyheder/selskaber-byder-p%C3%A5-historisk-skolebyggeri-i-nuuk>